

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGŲ LEIDINYS

Savanoris

2024 m. Nr. 3 (513)

Naujas snaiperinis šautuvas „Barret“:

Jeigu jis tau per didelis,
tapk didesniu, jei – per
mažas, tapk mažesniu

/16-21 psl./

Kariai savanoriai MIGLĖ ir GINTAUTAS.

Civiliniame gyvenime teismo
ekspertė ir ugniagesys

/33-48 psl./

KRAŠTO
APSAUGOS
SAVANORIŲ
PAJĖGOS

AŠ – KARYS SAVANORIS!

2-9 Žemaitijos krašte – vertinamosios Savanorių pajėgų karių pratybos „Tvirtas skydas 3“

10-15 Vyčio ir Prisikėlimo rinktinės pradėjo komendantinių vienetų karių rengimą

16-21 Naujasis snaiperinis šautuvas „Barret“

22-27 Auga nauja snaiperių karta: vertinamosios lauko pratybos

28-32 Europos Teritorinių pajėgų vadų bendradarbiavimo iniciatyvos (ETC-6) konferencija

33-41 Karys savanoris Gintautas Samauskis iškovojo auksą ugniagesių čempionate JAV

42-48 Karė savanorė Miglė Keturkienė: „Visada sakyk taip!“

Savanoris

Savanoris, SL 1469

Steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba

Leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos

Leidinyi išeina kartą per pusmetį. Eina nuo 1991 02 09

I-ajame viršelyje KASP kariai išbando naujus snaiperinius ginklus „Barret“.

Gr. Michail Lysenko nuotrauka

III-ajame viršelyje „Bučinyi“.

J. eil. Vidmanto Činausko nuotrauka

IV-ajame viršelyje Kario savanorio portretas.

Gr. Michail Lysenko nuotrauka

Redakcijos adresas: Vilnius, Viršuliškių g. 36, LT-05110

www.kam.lt/lt/naujienos/karine_ziniasklaida/savanoris

Redaktoriai: Ieva Matonienė, gr. Vilius Džiavečka

Dizainerė Violeta Pikčiūnaitė, fotografas gr. Michail Lysenko, kalbos redaktorė vyr. eil. Miglė Keturkienė

Maketavo KAM bendrųjų reikalų departamento Vaizdinės informacijos skyrius, Vilnius, Totorių g. 25, LT-01121. Spausdino LK Karo kartografijos centras, Kauno r., Domeikava, Muitinės g. 4, LT-54359.

Užsakymas GL-698. Tiražas 1400 egz. Indeksas 0099

VAKARŲ LIETUVOJE ĮVYKDYTA GYNYBOS OPERACIJA

Spalio mėnesį Žemaitijos krašte vyko vertinamosios Savanorių pajėgų karių pratybos „Tvirtas skydas 3“, kuriose Žemaičių rinktinės kariai treniravosi planuoti ir vykdyti gynybos operacijas. Šiose pratybose buvo vertinami Žemaičių rinktinės štabo ir pėstininkų kuopų skyrių įgūdžiai planuoti, vykdyti karines operacijas realioje vietovėje, realiu laiku bei vykdyti bendrų veiksmų koordinavimą ir sąveiką su kitais Lietuvos kariuomenės vienetais ir sąjungininkais.

Pratybas sudarė du etapai – rinktinės štabo ir kuopų valdymo grupių vadaviečių mokymai, vykę rugsėjo mėnesį, bei rinktinės atsakomybės rajone vykusios kuopų skyrių vertinamosios lauko taktikos pratybos, kurios prasidėjo spalio 4 d. ir tęsėsi dar dvi paras. Iš viso mokymuose dalyvavo 1358 kariai. Rinktinės nekinetinių operacijų skyriaus kariai stebėjo ir teikė štabui žinias apie esamą informacinę aplinką, kuri padėtų analizuoti ir planuoti kinetinius ar nekinetinius veiksmus. Pratybose kartu su Žemaičių rinktinės kariais dalyvavo ir kitų Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų vienetai, Lietuvos Šaulių sąjungos šauliai bei NATO sąjungininkų kariai iš Jungtinės Karalystės, Latvijos, Danijos.

„Pagal pratybų sumanymą, gavusi iš divizijos įsakymą, treniruojamoji audito-

rija, t. y. Žemaičių rinktinė, gynėsi savo atsakomybės teritorijoje, – pristatydamas situaciją, kalbėjo Žemaičių rinktinės vadas **plk. Itn. Ramūnas Jankauskas**, – atlikę priešų veiksmų analizę, mes padarėme prielaidą, kad priešas puolimą vykdys trimis ašimis. Pagrindinė judėjimo ašis slinks link Klaipėdos. Rinktinė tokiu atveju nusprendė agresyviai vykdyti teritorinę gynybą, siekdama sekinti ir naikinti priešiškas pajėgas, judančias Žemaičių rinktinės atsakomybės rajone. Po 36 valandų mūsų buvo numatyta perduoti sąjungininkų brigadai. Kiekviena kuopa buvo numaciusi ir inžinerines kliūtis, kurios efektyviai padėjo stabdyti priešą. Pagal pratybų scenarijų priešas į mūsų valstybės teritoriją pateko nenaudodamas tiltų, pasinaudojęs brastomis ir pontonais.“

Treniruodamiesi šiandien eilinį kartą įsitikiname, kad pratybos civilinėje teritorijoje yra būtinybė, taip pat akivaizdu, jog, išvykę į poligonus, mes negalėtume pasiekti tokio veiksmų kompleksiskumo, ką mes galime padaryti civilinėse teritorijose.“

KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas

„Tvirtos skydo“ pratybose tradiciškai išskleistas Rolė 1 medicinos būrys. Treniruotasi, kaip KASP paramedikai yra pasirengę vykdyti sužeistųjų būklės stabilizavimo ir kitas užduotis. Į šias pratybas buvo pašaukta didžioji dalis turimų KASP medicinos pajėgumų, taip pat pasitelkti Dragūnų bataliono, Lietuvos šaulių sąjungos ir JAV medikai bei paramedikai

Rolių pasiskirstymas Rolė 1

Šiose vertinamosiose pratybose jau tradiciškai buvo išskleistas Rolė 1 medicinos būrys. Treniruotasi, kaip KASP paramedikai yra pasirengę vykdyti sužeistųjų evakuaciją, kitas užduotis. Į šias pratybas buvo pašaukta didžioji dalis turimų KASP medicinos pajėgumų, taip pat pasitelkti Dragūnų bataliono, Lietuvos šaulių sąjungos ir JAV medikai bei paramedikai. Rolė 1 medicinos būryje buvo suteikiama skubi pagalba „sužeistiems“ kariams, stabilizuojama jų būklė ir išsaugojama gyvybė, kaip tai vyktų realaus mūšio metu. Vėliau, atsižvelgiant į sužeidimus, kariai patektų pas kvalifikuotus chirurgus, kur būtų operuojami.

306-oji (Kretingos) kuopa vykdė šio medicininio būrio apsaugą. Svečiai, karo medikai iš JAV, daugiausiai vykdė vertinimų ir instruktorių funkcijas.

KASP vadovybės štabo **paramedikė vyr. srž. Paulina Lazdauskaitė** teigė, jog pratybų Rolėje 1 svarbiausia buvo tinkamas užduočių pasiskirstymas: „Štai iš Dragūnų bataliono atvykę penki paramedikai dalyvavo paieškos evakuacijos grandies veikloje, taip pat buvo įtraukti į triažavimą (sužeistųjų rūšiavimą) ir į gydymo grandis, – pasakojo vyr. srž. P. Lazdauskaitė, – Šaulių sąjungos šauliai atliko Paieškos ir evakuacijos grandies, vadinamosios PEG, vaidmenį. Atvykę į sužeistųjų surinkimo vietą, jie patikrina paciento gyvybinius

Kaip tikri karo medikai, mes nebuvoime atsiriboję ir nuo pratybų scenarijaus bei priešišκών pajėgų veiksmų. Buvome puikiai instruktuoti, kur reikės judėti, jeigu priešas priartėtų pakankamai arti. Tokiu atveju mes turėtume atsitraukti, atsarginė vieta buvo žinoma, evakuacijos ir atsitraukimo procedūros – taip pat. Pratybose iš viso veikė apie 50 paramedikų.“

Vyr. srž. Paulina Lazdauskaitė

parametrus ir užtikrina stabilią būklę iki atvežimo į medicinos būrį, tai yra į pačią Rolę 1. Pratybose stengėmės išnaudoti galimybę treniruoti mūsų Savanorių pajėgų karius, kad jie būtų pasirengę mediciniams incidentams. Kariai mokėsi maksimaliai artimoms realiam mūšiui sąlygomis. Maloniai nustebino vienas karys savanoris (žvalgas), kuris civiliniame gyvenime dirba gydytoju. Jis šiose pratybose buvo iširengęs stabilizavimo punktą, kuriame organizavo savo padalinio sužeistų karių gydymą, aišku, koordinuodamas savo veiksmus su medicinos būriu. Kaip tikri karo medikai, mes nebuvoime atsiriboję ir nuo pratybų scenarijaus bei priešišκών pajėgų veiksmų. Buvome puikiai instruktuoti, kur reikės

judėti, jeigu priešas priartėtų pakankamai arti. Tokiu atveju mes turėtume atsitraukti, atsarginė vieta buvo žinoma, evakuacijos ir atsitraukimo procedūros – taip pat. Pratybose iš viso veikė apie 50 paramedikų. Absoliuti dauguma KASP paramedikų turi medicininį išsilavinimą. Kai kurie yra profesionalūs paramedikai, yra dirbę arba tebedirba civilinėse mokymo įstaigose, Greitosios medicinos pagalbos stotyse arba yra baigę paramedikų kursus prie KMT, dalis jų yra baigę Dariaus ir Girėno rinktinėje organizuojamus TCCC kursus. Kariams netrūksta motyvacijos, noro dirbti ir mokytis. Šį kartą į „Tvirtą skydą“ medikai pasiėmė ne tik medicininę įrangą, bet ir visą karinę ekipuotę bei priskirtą ginklą.“

Rolė 1 medicinos būryje buvo suteikiama skubi pagalba „sužeistiems“ kariams, stabilizuojama jų būklė ir išsaugojama gyvybė, kaip tai vyktų realaus mūšio metu

Geras pratybų lankomumas – puikus rodiklis KASP

Savanorių pajėgų vadas džiaugėsi, kad į pratybas surinko tiek daug Žemaičių rinktinės karių savanorių. „Aukštas pratybų lankomumas yra labai gera tendencija, demonstruojanti, kad karius savanorius jų vadai tinkamai motyvuoja: tada kariai noriai dalyvauja mokymuose, tobulėja ir tampa vis geriau pasirengę rimtiems išbandymams. Verta pažymėti, kad į Žemaičių rinktinę pratybų metu buvo puikiai integruoti britų, latvių, ir danų vienetai. Unikalu, kad šiame „Tvirtos skydo“ pratybų formate buvo įtraukta visa Danijos savanorių pajėgų (*Hjemmeværnet*) kuopa – apie šimtas karių. Paskutinį kartą tokio dydžio Danijos savanorių padalinys mūsų pajėgų pratybose („Baltijos dvasia“) dalyvavo 2008 metais. Treniruodamiesi šiandien eilinį kartą įsitikiname, kad pratybos civilinėje teritorijoje yra būtinybė, taip pat akivaizdu, jog, išvykę į poligonus, mes negalėtume pasiekti tokio veiksmų komplek-

siškumo, ką mes galime padaryti civilinėse teritorijose. Kaip visuomet „Tvirtos skydo“ pratybose sulaukėme didelės paramos iš Lietuvos šaulių sąjungos. Šiose pratybose įsitikiname, kad LŠS yra karių savanorių galios daugiklis, be kurio būtumėme ne tokie motyvuoti ir ne tokie nuožmūs mūsų lauke“, – sakė KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas.

Danijos ir Lietuvos savanoriai – jau trisdešimt metų drauge ir pratybose, ir misijose

Danų *Hjemmeværnet* kuopos vadas kpt. Larsas tvirtina, esąs patenkintas rezultatais, kaip kartu su lietuviais pratybose veikusi danų karių savanorių kuopa drauge tobulino savo taktikos veiksmus.

„Pratybose dirbome kartu su 305 kuopos kariais ir esu patenkintas tiek bendrais veiksmiais taktikos lauke, tiek puikiai susiklosčiusiu bendradarbiavimu su kuopos vadu. Lietuvos Savanorių pajėgoms dėkoju už kvietimą ir galimybę sudalyvauti „Tvirtos skydo“ pratybose“, – sakė danų *Hjemmeværnet* kuopos vadas kpt. Larsas.

Kapitonas Larsas dabar yra karys savanoris, o praeityje yra buvęs profesinės karo tarnybos karininkas. Baigęs karo akademiją, penkerius metus atitarnavo Danijos ginkluotose pajėgose, dalyvavo tarptautinėse operacijose Kosove ir Afganistane, kur buvo sutikęs ir šiuose konflikto regionuose tarnavusių Lietuvos karių.

Į „Tvirtos skydo 3“ pratybų formatą buvo įtraukta visa Danijos savanorių pajėgų *Hjemmeværnet* kuopa – apie šimtas karių. Kartu su lietuviais veikusi danų savanorių kuopa drauge tobulino taktikos veiksmus

Danų Hjemmeværnet kuopos vadas kpt. Larsas

„Lietuvos savanoriai tarnavo Danijos kuopos sudėtyje, Kosovo Mitroviceje, dabar didžioji mūsų pratybose dalyvavusios danų kuopos personalo dalis irgi yra kariai savanoriai, tik keletas – profesinės karo tarnybos kariai, tarnaujantys nuolat. Nepaisant to, daug kuopos karių turi tarptautinės patirties, yra dalyvavę tarptautinėse operacijose Kosove, Irake ir Afganistane, Malyje, taip pat tarptautinėse pratybose kaimyninėse Baltijos šalyse. Didelė dalis dabartinių Danijos karių savanorių savo karinę karjerą pradėjo profesinėje kariuomenėje, tarnavo reguliariuose vienetuose. Danijoje kariais savanoriais gali tarnauti vyrai ir moterys nuo 18 iki 65 metų amžiaus. Vyresni kariai daugiausia tarnauja logistikos ir paramos vienetuose“, – sako danų kuopos vadas.

Kpt. Larsas jau trečią kartą lankosi Baltijos šalyse, yra buvęs mokymuose Estijoje ir Latvijoje, tačiau pratybose Lietuvoje dalyvauja pirmą kartą.

Danijos ir Lietuvos savanorių užduotys – panašios ir skirtingos

„Vienas Danijos savanorių būrio vadas lt. Mykelis Petersenas (Mikkel Petersen) pasakojo, jog Danijos karių savanorių kuopa atvyko iš Århus miesto, o kuopą sudaro du pėstininkų būriai – motorizuotų pėstininkų ir žvalgų būrys, taip pat valdymo grupė. Visi kariai į pratybas atvyko iš vienos organinės kuopos, išskyrus žvalgus, kurie buvo deleguoti iš žvalgų padalinio. Karininkas yra karys savanoris, o civiliniame gyvenime dirba konsultantu IT srityje: „Dalyvaudamas karinėse pratybose, aš visiškai pakeičiu savo kabinetinę aplinką ir išeinu iš komforto zonos. Tai jau ketvirti mano mokymai Baltijos šalyse, pratybos čia yra labai naudingos, nes mes pamatome, kaip dirba lietuviai, mūsų sąjungininkai, kartu vykdomė bendras operacijas. Įdomu kitokio masto operacijas kartu koordinuoti ir sykiu veikti kitokioje aplinkoje, nei esame pripratę. Pavyzdžiui, vakar mokėmės gynybinės taktikos, t. y. kaip kovoti gynyboje jūsų šalies sąlygomis, – sakė lt. M. Petersenas, – Danijos kontingentas turėjo puikią progą pasitreniruoti pėstininkų taktikos. Abi karinės struktūros: tiek Lietuvos KASP, tiek danų Hjemmeværnet, yra organizuotos savanoriškumo principu ir vykdo panašias užduotis, tačiau vertinamosiose pratybose Danijos savanoriai daugiau dalyvauja humanitarinio pobūdžio arba taikos meto užduotyse, vykdydami daugiau apsaugos, policines, o ne taktines, manevrinių vienetų užduotis.“

Tai jau ketvirti mano mokymai Baltijos šalyse, pratybos čia yra labai naudingos, nes mes pamatome, kaip dirba lietuviai, mūsų sąjungininkai, kartu vykdomė bendras operacijas. Įdomu kitokio masto operacijas kartu koordinuoti ir sykiu veikti kitokioje aplinkoje, nei esame pripratę. Pavyzdžiui, vakar mokėmės gynybinės taktikos, t. y. kaip kovoti gynyboje jūsų šalies sąlygomis.“

Ltn. Mykelis Petersenas

Danijos Hjemmeværnet kuopos karė savanorė džiaugiasi išgirdusi komandą „ENDEX“ – NATO trumpinį, reiškiantį pratybų pabaigą

Pratybose šaulių skyrius drauge su savanoriais iš Dainavos ir Didžiosios Kovos rinktinių vykdė objekto apsaugą

Petys į petį su šauliais

Ona Montrimienė, LŠS Kretingos šaulių kuopos vado pavaduotoja, pratybose vadovavo kovinių šaulių skyriui ir drauge su Savanorių pajėgų kariais vykdė objekto apsaugą: „Pradžią nieko gero nežadėjo, įvertinus situaciją buvo nemažai nerimo, nepažįstama vietovė, nemenkas ginamo objekto plotas, atvykome, pradėjome žvalgytis, išsidėstėme. Informacija, gauta iš žvalgybinių dronų ir taikliųjų šaulių, patvirtino mūsų nuogąstavimas, kad iki mūsų artėja nemenkos priešininko pajėgos. Objektą gynė trys karių skyriai, tačiau puolancio priešininko pajėgos buvo kelis kartus didesnės. Turėjome tokiomis sąlygomis kuo ilgiau atsilaikyti. Kartu dirbome su KASP Dainavos ir Didžiosios Kovos rinktinės kariais“, – pasakoja šaulė.

„2022 m., pradžioje, prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą, atėjo ir man laikas duoti šaulio priesaiką. Baigiau visus tris pilietinio pasipriešinimo kursus, dabar laukiu būrio vado kurso, kur galėsiu pagilinti savo karybos žinias“, – sako Ona Montrimienė. Civiliniame gyvenime ji dirba verslo konsultante. Kaip juokauja pati Ona, šis darbas „išlaiko“ jai patinkantį hobį – šaulystę.

Ona Montrimienė yra tikra šaulių dinastijos palikuonė. Jos senelis dar 1989 metų rugsėjo 20-ąją LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės sudėtyje davė pirmą priesaiką Kelmėje, prie LŠS įkūrėjo ir ideologo Vlodo Putvinskio kapo. Ši diena laikoma LŠS atkūrimo Lietuvoje data.

Kariai iš motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ pratybose atliko priešišką pajėgų vaidmenį

Vyr. eil. Vitalijaus Otkinskij nuotraukos

Vyčio ir Prisikėlimo rinktinės pradėjo komendantinių vienetų karių rengimą

Spalį ir lapkritį Vyčio ir Prisikėlimo rinktinės prasidėjo komendantinių vienetų karių rengimas.

Igyti arba atnaujinti karinių įgūdžių atvyko ir tarnybai komendantiniuose vienetuose pasirengę apie 170 patriotiškai nusiteikusių piliečių iš Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių, Kauno, Jonavos ir Klaipėdos regionų.

Didžioji šių kursų dalyvių jau yra atlikę nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą anksčiau ir yra prisiekę Lietuvai, tačiau trečdalis nebuvo įgiję pagrindinio karinio parengtumo, todėl pastariesiems tai buvo išskirtinė proga, baigus Bazinių komendantinių vienetų karių rengimo kursą, prisiekti Lietuvai.

Baziniame komendantinių vienetų karių rengimo kurse patriotiški piliečiai atnaujino arba įgijo individualius karinius įgūdžius, susipažino su kariuomenės ginkluote, statutais, taktika, medicina ir topografija

Bazinius komendantinių vienetų karių rengimo kursus piliečiams vedė Vyčio ir Prisikėlimo rinktinių instruktoriai, kariai savanoriai ir profesinės karo tarnybos kariai, kuriems padėjo ir Karo policijos atstovai. Mokymų metu rezervo kariai buvo aprūpinti visa reikalinga ekipuote, ginkluote ir kitomis būtinomis priemonėmis.

Neparengtajam rezervui priklausančius piliečiai registruotis į komendantūras šiemet buvo kviečiami jau nuo gegužės mėnesio pradžios. Šiuo metu sąrašuose yra daugiau nei 6000 tūkstančiai asmenų. Reikalavimus atitinkantys kandidatai praėjo atranką į tarnybą karo komandan-

tūroje – pateikę prašymą dėl pašaukimo į tarnybą rezerve, pasitikrino sveikatą, patys pasirinko tinkamą tarnybos pradžios datą. Įgiję reikiamus įgūdžius, šie asmenys bus šaukiami atlikti užduotis taikos metu arba paskelbus mobilizaciją. Pašaukti į rezervo tarnybą piliečiai įgyja kario statusą su visomis atsakomybėmis ir garantijomis. Pratybų metu rezervo kariams suteikiamos visos socialinės ir kitos garantijos, kurios numatytos ir yra taikomos visiems kariams: mokamas kariams nustatytas tarnybinis atlyginimas, aprūpinama apranga, maistu ir gyvenamosiomis patalpomis, kompensuojamos kelionės išlaidos.

Užsirašiusieji į komendantūras per 10 dienų:

- atnaujino arba įgijo individualius karinius įgūdžius;
- susipažino su kariuomenės ginkluote, statutais, taktika ir topografija;
- įgijo bazinių žinių ir įgūdžių, būtinų kario ir komendantinei tarnybai;
- mokėsi taktikos, šaudybos, pirmosios medicininės pagalbos, patruliavimo;
- treniravosi saugoti svarbius objektus, su laikyti ir apieškoti asmenis ir automobilius;
- ugdė topografijos ir inžinerijos žinias.

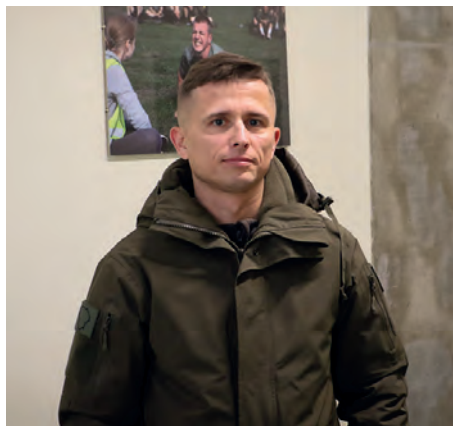

Kpt. Kęstutis Lapienė iš Vyčio rinktinės vedė pratybas pirmajame Baziniame komendantinių vienetų karių kurse Panevėžyje. Karininkas, turintis daug patirties mokomuosiuose vienetuose, buvo nustebintas aukštos rezervo karių motyvacijos: „Kurse susirinko įvairi, tačiau labai motyvuota publika, todėl mes, instruktoriai visą laiką jautėme kursantų norą gilintis į perduodamas žinias, siekimą jas įsisavinti. Tai motyvavo ir pačius instruktorius kruopščiai rengtis paskaitoms, kadangi treniruojamoji auditorija žinias gerė kaip kempinė. Netgi po paskaitų, saviruošos metu, kariai prieidavo ir teiraudavosi papildomos informacijos apie taktiką ir ginluotę“, – sako kpt. K. Lapienė.

BENVENUTAS IVANAUSKAS, aviacijos inžinierius:

Kaunietis B. Ivanauskas pasakoja, jog reaguodamas į sudėtingą geopolitinę situaciją Europoje, negalėjęs likti nuošalyje, todėl nusprendęs prisijungti prie Karo komendantūros vieneto: „Esu patenkintas Baziniu kursu, kuris yra intensyvus, daug ką teko ne tik pasikartoti, bet ir išmokti naujai. Mane sužavėjo Savanorių pajėgų instruktorių profesionalumas, žinių perteikimo metodas – instruktoriai bendrauja kolegiškai, o ne kaip su jauna kariais. Daug metų dirbu aviacijos inžinieriumi, remontuoju ir net konstruoju orlaivius, todėl netylant kalboms apie efektyvų dronų panaudojimą šiuolaikiniame kare, būtent šioje srityje, manau, galėčiau daug nuveikti. Lietuvos kariuomenėje, Inžineriniame batalione, tarnavau prieš 24 metus, per tą laiką daug kas pasikeitė ir patobulėjo į gerąją pusę. Turime patogią uniformą, amunicijos diržus, kariuomenė tapo moderni ir vakarietiška. Džiaugiuosi, kad po beveik ketvirčio amžiaus galiu vėl prisidėti.“

TOMAS DANĖLA, pardavimų vadovas:

„Lietuvos kariuomenėje, Žemaičių rinktinėje tarnavau prieš 20 metų, į atsargą išėjau užsitarnavęs jaunesniojo seržanto laipsnį. Tarnyba labai patiko. Dabar auginu keturis vaikus, todėl labai daug laiko skiriu šeimai. Pastaruoju metu vis dažniau susimąstydavau apie galimybę prisijungti prie ginklo brolių. Socialinėje medijoje perskaitęs informaciją apie formuojamus komendantinius būrius nedvejodamas parašiau prašymą ir štai aš čia!“

plk. DANAS MOCKŪNAS Karo komendantūrų projekto vadovas:

Komendantinis vienetas neskirtas ir neplanuojamas panaudoti atviraime mūšio lauke, tačiau yra labai svarbus šiuolaikiniame kare, apsaugant kariuomenės užnugarį ir Lietuvos piliečius nuo hibridinių grėsmių bei užtikrinant visuomenės saugumą. Anot karininko, Komendantinių vienetų taktika yra kitokia nei pėstininkų, o funkcijos yra labiau panašios į Karo policijos ar apsaugos tarnybų: „Pirmiau-

siai komendantinių vienetų kariais teks išmokyti valdyti jiems priskirtus ginklus, įtvirtinti įgūdžius šaudymo pratybose. Tie, kas anksčiau tarnavo šauktiniais ar dar neturėjo karinio parengimo, dabar mokysis komendantūrų tarnybai reikalingų disciplinų, kurios bus reikalingos ateityje, vykdant komendantines funkcijas“.

Karo komendantūrų projekto vadovas prognozuoja, kad komendantiniai kariai į pratybas bus šaukiami periodiškai. „Jie treniruosis bendrose pratybose kartu su šauliais, Savanorių pajėgų kariais, o taip pat ir su kitais kariuomenės vienetais. Kitąmet į Bazinius komendantinių vienetų rengimo kursus, kurie vyks kas mėnesį, planuojama kviesti maždaug kuopos dydžio užsiregistravusių kursantų kiekį. Taip pat užsiregistravusieji galės dalyvauti dronų valdymo, atsparumo hibridinėms grėsmėms ir pilietinio pasipriešinimo praktinių įgūdžių kursuose. Komendantiniai vienetai taikos metu veiks kaip rezervo vienetai. Žmonės, esantys komendantūrose, bus pašaukiami į rezervo mokymus: pagal numatytus planus vyks pratybos“, – sako pulkininkas.

Trečdalis kursų dalyvių nebuvo įgiję pagrindinio karinio parengtumo, todėl pastariesiems tai buvo išskirtinė proga, baigus Bazinį komendantinių vienetų karių rengimo kursą, prisiekti Lietuvai

Jau kitąmet Karo komendantūros turės struktūrą

Pagal Karo komendantūrų projekto planą Lietuvos kariuomenėje 2025 metų pradžioje bus steigiama Karo komendantūrų valdyba, į kurios sudėtį įeis ir dabartinė Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba. Valdybą sudarys šešios regioninės Karo komendantūros Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Alytuje. Likusiose 54 savivaldybėse taip pat bus steigiamos komendantūros. Kiekvieną iš jų sudarys mobilizacinė, aprūpinimo ir operacinės dalys. Planuojama, jog šios struktūros bus įteisintos jau kitais metais.

Anot plk. D. Mockūno, komendantūros turės užtikrinti gyventojų teorinį ir praktinį rengimą, ne tik pratybų forma, bet ir krizių simuliacijomis. Karo komendantūroms ateityje būtų keliami trys pagrindiniai funkciniai reikalavimai:

užtikrinti mobilizacijos sklandumą, kuo geresnę viešojo saugumo situaciją savo atsakomybės teritorijose bei sklandų civilių ir karių bendradarbiavimą.

„Kiekvienoje savivaldybėje bus komendantinis vienetas, didžiuosiuose miestuose tai gali būti batalionas, o mažesnėse

”

Labai pozityvus faktorius yra tai, kad Lietuvoje turime tiek daug pilietiskų žmonių, kurie savo noru jungiasi prie komendantinių vienetų – svarbiausia yra mūsų piliečių moralinis nusiteikimas vėl tapti kariais, atnaujinti karines žinias, o tai padaryti greitai ir kokybiškai jiems pagelbės KASP instruktoriai“

Plk. Darius Vaicikauskas,
KASP vadovas

savivaldybėse – kuopa. Šiuose vienetuose reikalingi ne tik pėstininkai, bet ir diplomuoti logistai, dronų operatoriai, IT specialistai ir pan. – visi, turintys civilinę specialybę, yra laukiami komendantiniuose vienetuose“, – sako Karo komendantūrų projekto vadovas.

NUKELTA I 14 PSL.

Kiekvienoje savivaldybėje bus komendantinis vienetas, didžiuosiuose miestuose tai gali būti batalionas, o mažesnėse savivaldybėse – kuopa. Reikalingi ne tik pėstininkai, bet ir diplomuoti logistai, dronų operatoriai, IT specialistai ir pan. – visi, turintys civilinę specialybę, yra laukiami komendantiniuose vienetuose.

Komendantinio vieneto funkcijos taikos ir karo metu

Karo metu komendantiniams vienetams priklausantys piliečiai turėtų užtikrinti komendanto valandos laikymąsi, kontrolės postų įrengimą, turto rekviziciją, informacinės aplinkos stebėseną, kovą su nelegaliomis ginkluotomis grupėmis, sąveiką su institucijomis, svarbių objektų apsaugą, prireikus padėtų kariuomenei ginti savo miestą ar rajoną, atliktų kitas Lietuvos kariuomenės pavestas užduotis. Tuo tarpu taikos metu komendantiniai vienetai bus atsakingi už rezervo personalo priežiūrą, Nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos šaukimą, rezervistų pašaukimus pratyboms, šaukimo punktų organizavimą.

Rezervo kariai, užsiregistravę į karo komendantūrų karinius vienetus, į pratybas bus kviečiami nuo 3 iki 10 dienų per metus. Taikos metu Komendantiniai vienetai bus užpildyti profesinės karo tarnybos kariais, priskirtais parengto rezervo karo prievolinkais, Lietuvos šaulių sąjungos komendantiniais šauliais ir pilietiškais asmenimis. Taikos metu komendantinių vienetų narių karinį rengimą užtikrins Krašto apsaugos savanorių pajėgos.

- Piliečiai, norintys prisidėti prie valstybės gynybos ir įgyti karinių įgūdžių, gali registruotis artimiausiame Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos padalinyje.
- Karo komendantūrose tarnybą gali atlikti Lietuvos piliečiai, tinkami pagal individualias savybes, patirtį, pasirėngimą ir turimą kvalifikaciją.
- Tarnybos karo komendantūrose negali atlikti tikrosios karo tarnybos kariai, aktyviojo rezervo kariai, civiliniame mobilizaciniame personalo rezerve esantys asmenys, Lietuvos šaulių sąjungos koviniai ir komendantinių vienetų šauliai ir kiti asmenys, priklausantys organizacijoms, kurios paskelbus karo padėtį tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi (Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Vadovybės apsaugos tarnybos, Viešojo saugumo tarnybos ir kt.).

Naujas snaiperinis šautuvas „Barrett“

jau KASP!

Lapkričio mėnesį Dariaus ir Girėno rinktinėje vyko KASP štabo organizuoti kursai, kurių metu „Barrett Firearms Company“ atstovai dalinosi vertingomis žiniomis bei praktine patirtimi. Mokymai vyko net dviem pamainomis – ginklininkų ir „Barrett“ naudotojų.

„Barrett“ M107A1 – tai stambiaus kalibro snaiperio šautuvas, skirtas naikinti priešo techniką: automobilius, ryšio priemonės, radarus bei lėktuvus. Jis taip pat naudojamas pavojingų sprogmenų neutralizavimui iš saugaus atstumo. Ginklas užtaisomas 12,7 x 99 mm šoviniu. Sukurtas amerikiečių konstruktorius Ronnie Barrett, šis šautuvas nuo 1980-ųjų tapo neatsiejama daugelio pasaulio kariuomenių įrangos dalimi dėl savo galingumo ir patikimumo. Stiprinant Lietuvos kariuomenės pajėgumus 2024 m. Lietuvos kariuomenei buvo perduoti modernūs amerikietiški snaiperiniai šautuvai „Barrett“.

Pagal 2021 m. sutartį su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis Lietuvos kariai gavo modernių 12,7 mm kalibro (50 BMG) „Barrett“ snaiperinių šautuvų M107A1. Tai neatlygintina parama iš JAV. Šie šautuvai gauti su priežiūros ir paramos komplektais. Tokie amerikietiški ginklai Lietuvos kariuomenei perduoti pirmą kartą. Jie pasirinkti, nes tokios ginkluotės yra ir JAV, ir kitų NATO sąjungininkų kariuomenių ginkluotės arsenaluose. Šiuo metu Lietuvos kariuomenė turi kiek kitokio „Barrett“ modelio M82A1 ginklų. Lietuvos kariuomenė taip pat turi tokio paties kalibro, tik kitų gamintojų snaiperinių šautuvų.

Snaiperinis šautuvas „Barret“ M107A1 buvo sukonstruotas taip, kad būtų lengvesnis ir galingesnis nei jo pirmtakai. Be 1,8 kg svorio sumažinimo M107A1 modelis

yra optimizuotas naudoti su garso slopintuvu. „Barret“ M107A1 – tai tikslus ir galingas ginklas.

Šautuvus „Barrett“ M82 1982 m. sukūrė amerikiečių konstruktorius Ronnie Barrett. 1986 m. įkūręs įmonę „Barrett Firearms Company“, jis pradėjo šio ginklo modifikuotos 82 versijos gamybą. Pirmosios komercinės sėkmės „Barrett“ M82 gamintojai sulaukė 1989 m., kai šiuos šautuvus užsakė Švedijos ginkluotosios pajėgos. Tačiau didžiausio pripažinimo sulaukta 1990–1991 m., kai JAV armijos Jūrų pėstininkų korpusas, vėliau ir kitos šios šalies kariuomenės rūšys, besiruošdamos karui Persijos įlankos regione, įsigijo kelis šimtus šautuvų. Šiuo metu šis ginklas naudojamas daugelyje pasaulio kariuomenių.

KASP štabo kovinio rengimo skyriaus karininkas kpt. Gytis Požėra, administravęs Dariaus ir Girėno rintinėje vykusius kursus, pasakojo: „Gavę naujus „Barrett“ ginklus, KASP padaliniuose organizuosime supažindinimą su šiuo ginklu ir, tikėtina, kovinio šaudymo pratybas. Svarbu šiam ginklui gauti tinkamų šovinių. Kariai, po specialių kursų Kaune, kuriuose ginklininko kursas truko tris dienas, o naudotojo – dvi, grįžę į savo padalinius, galės toliau tęsti savo veiklą bei dalintis patirtimi. Firmos instruktoriai, praeityje buvę pareigūnai arba kariškiai, ginklų ekspertai, gyūrė mūsų karius – juos nustebino ne tik karių smalsumas, turimos žinios,

bet ir imlumas naujai informacijai.“

Karininkas teigia, kad šis amerikiečių ginklas yra labai tinkamas KASP snaiperiams. Jis efektyvus, vykdant teritorinę gynybą, ypač naikinant lengvai šarvuotą techniką ir ryšio sistemas. 2025 m. Juozo Lukšos mokymo centro instruktoriai pradės rengti mūsų snaiperius darbui su būtent tokios modifikacijos ginklais, o įgiję žinių ir gavę šaudmenų, atsakingi kariai galės pradėti šaudyti, pratintis prie savo naujų ginklų.

KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės 803 kuopos vyr. eil. Jokūbas daug metų tobulinasi kaip taiklusis šaulys: Juozo Lukšos mokymo centre yra baigęs Taikliojo šaulio ir Taikliojo šaulio instruktoriaus kursą, taip pat tame pačiame mokymo centre yra dirbęs kviestiniu instruktoriumi.

Jokūbo kolegos Sauliaus kelias į šaulius buvo kiek kitoks. Jį užkabino dar paau-glystėje medžiotojų aplinkoje į jo rankas pakliuvęs Mosino karabinas ir šaudymas šiuo graižtviu šautuvu. Nepaisant įspūdingo šaulio stažo ir dalyvautų šaudymo varžybų, Saulius tik patvirtina, kad tobulintis šauliui reikia nuolat: „Mokymasis taikliai šaudyti yra nesibaigiantis procesas, jau galvodamas, kad moki šaudyti, išvyksti į varžybas, čempionatą ir ten supranti, kad visai nemoki ir dar daug reikia tobulintis“, – sako 803 kuopos savanoris Saulius.

„Kaune vykusiame kurse viena diena buvo skirta teorijai, susipažinimui su ginklu, antra diena – ginklo išbandymui“, – pasakoja Jokūbas. JAV instruktoriai, atvykę iš „Barrett“ šautuvų gaminančios firmos, pasakė: „Šis ginklas yra labai paprastas, nėra nieko nereikalingo arba pridedamo, išskyrus kojeles. Jeigu jis tau per didelis, tapk didesniu, jeigu jis tau per mažas – tapk mažesniu.“

„Amerikietis šiuo klausimu yra visiškai teisus, ginklo buožė nesireguliuoja, nuleistukas taip pat. Tik montuojant optiką ant bėgelių, atstumą iki akies galima pareguliuoti pagal šaulį – toliau ar arčiau, kaip reikalauja fiziologija. Ginklo kojelių aukštis taip pat gali būti reguliuojamas. Taip pat, ši ginklo modifikacija pasižymi buožėje įrengtu reguliuojamu monopodu, kuris yra skirtas ginklo stabilumui pagerinti. Kursuose Kaune – pasakoja savanoris Jokūbas, – dalyvavo KASP kariai, kurie yra planuojami ir (arba) jau paskirti į snaiperio pareigas. „Barrett“ – tai KASP visiškai naujas ginklas su sava specifika. Ginklas labai garsus, bet šaudant su slopintuvu, pastarasis puikiai atlieka savo darbą. Atatranka, įvertinus ginklo svorį

„Barrett“ – tai KASP visiškai naujas ginklas su sava specifika

ir kalibrą, tikrai nėra stipri. Ginklas yra įdomios konstrukcijos, neturi dujų nuvedimo sistemos, taip pat dujų stūmoklio. Ginklas pats persitaiso nuo atatrantos. Viename šovinyje yra tiek parako, kuris virsta į energiją, kurios užtenka nustumti spyną atgal ir pertaisyti ginklą. Šis ginklas švelnumo nereikalauja, nors mes ir

pripratę, kad visą turimą ginkluotę reikia preciziškai prižiūrėti. „Barrett“ snaiperinis šautuvas yra grubesnis. Ginklo vamzdis pačiame korpuse yra įtvirtintas spyruoklių pagalba. Pats ginklo vamzdis šūvio metu juda korpuse, nustumia spyną ir grįžta. Iki šiol mes nebuvo pręte prie tokios konstrukcijos ginklų. Jo tepti beveik nereikia. BARRETT atsižvelgdami į ginklo naudojimo patirtį visame pasaulyje, sukūrė „dry and clean“ sistemą, kuri praktiškai nereikalauja tepimo. Be abejo, ši ginklą reikia valyti.“

Surinktas snaiperinis šautuvas yra net 160 cm ilgio! Snaiperis ir stebėtojas paprastai visą našatą dalinasi per pusę. „Barrett“ atveju daug sveria ne tik ginklas, bet ir šaudmenys. Abu kolegos galės dalintis po pusę ginklo, nešdami jį specialiose kuprinėse, ir tokiu pačiu būdu gabendami po atitinkamą kiekį šaudmenų bei kitų reikmenų, kurie būtini dirbant su šiuo ginklu bei juo rūpinantis

Šis snaiperinis šautuvas skirtas naikinti technikai, taip pat transporto priemonėms, radarų sistemoms

Dabar Lietuvai JAV perduota „Barrett“ ginklo versija yra kiek lengvesnė, nei anksčiau įsigyta Inžinerijos batalione turima šio šautuvo versija. Ši modifikacija ypatinga – atvykę instruktoriai teigia, kad dėl slopintuvo garsas po šūvio išsisklaido, todėl žmogus, būdamas tokiu atstumu, kad patį šūvį dar fiziškai girdi, nelabai supranta iš kur tiksliai yra šaudoma; taip pat šis slopintuvas sumažina ugnies pėdsaką.

Ginklas labai garsus, bet šaudant su slopintuvu, pastarasis puikiai atlieka savo darbą

Šis snaiperinis šautuvas skirtas naikinti priešo techniką (automobilius, radarus, lėktuvus, sraigtasparnius), amuniciją ir pavojingus sprogmenis iš saugaus atstumo, taip pat gyvus taikinius už priedangų. Ginklas buvo naudojamas įvairiuose konfliktuose, taip pat Afganistano kare.

„Šaulio paruošimui po teorinės dalies labai svarbi dalis yra praktiniai šaudymai, – įstiklinęs savanoris Saulius, – pavyzdžiui, JAV šaudymo čempionatuose dalyvaujantys šauliai, šių čempionatų prizininkai, per sezoną sudegina 10 vamzdžių. Vidutiniškai vienu ginklo vamzdžiu jie atlieka apie 2–3 tūkstančius šūvių. O tai yra labai daug. „Barrett“ šautuvu galima šaudyti kelių tipų šoviniais. Jie būna standartiniai, šarvamušiai ir sprogstamieji. Tarkime, jei su standartiniu šoviniu visureigio variklio bloką peršautum kiaušais, tai sprogstamasis šaudmuo jį visiškai sunaikintų.“

NUKELTA | 20 PSL

ATKELTA IŠ 19 PSL.

Jokūbas nekantrauja vėl šaudyti iš naujų ginklų: „Labai laukiame ir smalsu, kokiais šoviniais mus aprūpins kariuomenė. Jau anksčiau buvau patikintas, kad tai bus geri, šiam ginklui tinkami šaudmenys. Viena iš BARRETT M107 A1 ginklo savybių yra ta, kad jis net ir labai tolimu atstumu išlaiko taiklumą. Afganistane, Helmando provincijos kalnuose, australų snaiperis 2012 m. su viena ankstesnių šio ginklo modifikacijų M82A1 (*Schmid and Bender* optika) nukovė gyvą taikinį net už 2815 metrų. Tai rekordas!

Išbandant naują ginklo sistemą BARRETT M107 A1, šaudykloje atlikome ginklo išaudymą, įvertinome sklaidą. Artimoje ateityje, kad galėtumėme vykdyti užduotis su šiais ginklais, pajėgos turės įsigyti specialias kuprines tam, kad šį ginklą galėtume be didelio vargo nusinešti ten, iš kur bus atliekamas šūvis. Kuprinėje yra integruoti specialūs dėklai, skyriai, kad išrinktą ginklą būtų galima saugiai nešti ant snaiperio arba jo stebėtojo nugaros. Surinktas snaiperinis šautuvas yra

Šio ginklo sistema su šaudmenimis ir įranga sveria apie 80 kg, neskaitant kario individualios ekipuotės. 99% kariuomenių transportuoja šias ginklų sistemas su transporto priemonėmis. Pėsčiomis ginklas transportuojamas specialiose kuprinėse tik trumpais atstumais – užiminėjant pozicijas.

net 160 cm ilgio! Snaiperis ir stebėtojas paprastai visą naštą dalinasi per pusę, o kaip darysime su šiuo ginklu – dar reiks sugalvoti ir priimti geriausią sprendimą. Yra keletas praktikų. Šiuo atveju daug sveria ne tik ginklas, bet ir šaudmenys. Abu kolegos galės dalintis po pusę ginklo, nešdami jį specialiose kuprinėse, ir po atitinkamą kiekį šaudmenų bei kitos įrangos, kurie būtini dirbant su šiuo ginklu bei juo rūpinantis. Ginklas neskirtas greitiems

susirėmimams, jo paskirtis – atlikti šūvį iš įrengtos pozicijos bei iš jos atsitraukti. Savigynai šaulys nešasi automatinį šautuvą ir su juo gali reaguoti į pakeliui pasitaikančias grėsmes. Mes užduoties metu nešiojamės automatinį ginklą G-36. Dar nešiojamės monoklį su trikoju, balistinį skaičiuotuvą, į komplektą taip pat įeina tolimatis ir dar visa kita, ko kariui reikia užduočiai atlikti, – amunicija, vanduo, maistas, ekipuotė.“

Saulius įvertina visas likusias grėsmes ir apribojimus: „Snaiperis be abejonės yra labai vertingas taikiny, gardus kšnelis prieš snaiperiui, todėl net jei karys fiziškai galėtų nusitempti tokį ginklą rankose (nepaisant atstumų ir blogo matomumo) iki planuojamos įrengti pozicijos, taktiškai tai nebūtų teisinga, kadangi su tokiu vamzdžiu jis galėtų būti lengvai pastebėtas, identifikuotas ir sunaikintas. Speciali kuprinė turi būti skirta ne tik padėti patogiau pernešti šį daiktą, bet ir jį paslėpti. Tam reikalinga speciali ekipuotė bei transportas. KASP kariai ne visur gali privažiuoti su mašinomis ar keturračiais. Tenka, kaip tikriems pėstininkams, daug judėti pėsčiomis. Šiam ginklui lengvai įveikiama tokia šarvuota technika kaip BMP, BMD, jau nekalbant apie prieš administracinį transportą, kurjerius motociklininkus, keturračius ir pan.“

„Karas nevyks be logistikos, – savo kolegai antrina Jokūbas, – kaip ir sako Saulius, šio ginklo paskirtis nėra gyvosios jėgos naikinimas, tačiau šio šautuvo šūviu galima paralyžiuoti logistinį aprūpinimą, kažkas negaus maisto, kažkas šaudmenų, o galbūt ryšininkams bus numuštas radaras – tai būtų įrodymas, kad mūsų snaiperis bus puikiai atlikęs užduotį. Tai puikus ginklas ir trikdyti, ir naikinti priešą. Savanorių pajėgos tikrai jį įsisavins ir atras, kur ir kaip jį panaudoti. Ginklas, beje yra sukomplektuotas su Vortex Razor HD LHT 4.5-22x50 optika.“

Stambaus kalibro snaiperinis
šautuvas „Barrett“ M107A1:
**Jeigu jis tau per didelis,
tapk didesniu,
jeigu per mažas – tapk
mažesniu**

AUGA NAUJA SNAIPERIŲ KARTA

SNAIPERIS – viena iš pačių įdomiausių ir sudėtingiausių karinių specialybių. Be puikaus šaudymo įgūdžių ir išsamaus ginklo techninių ypatybių išmanymo, snaiperis turi būti ir labai gerai parengtas karys, puikios fizinės formos, turintis įvairių specifinių įgūdžių, tokių kaip, gebėjimas skaityti žemėlapius, greitas orientavimasis bet kokioje situacijoje ir išgyvenimo įgūdžiai. Tai apima gebėjimą prisitaikyti prie sudėtingų situacijų, analizuoti aplinką, ilgąs valandas išlaikyti koncentraciją ir dirbti komandoje. Be to, snaiperis turi pasižymėti didžiule ištverme, tvirta valia ir kantrybe, kadangi jo darbas susijęs su ilgomis bei tiksliomis užduotimis.

SNAIPERIAI paprastai veikia atskirai nuo didesnių karių grupių. Jų tikslas – nepastebimai prisiartinti prie taikinio ir, įsitačius savo pozicijose, stebėti, rinkti informaciją ir ją perduoti vadovybei ir (arba) naikinti taikinius. Šioje pozicijoje paprastai reikia išbūti daug valandų, kol ateis tinkamas laikas šūviui. Snaiperis dažniausiai veikia dviese kartu su stebėtoju-taikytoju. Stebėtojas ne tik nurodo taikinį, bet ir tiksliai apskaičiuoja, pasako, kokias reikia padaryti taikymosi korekcijas. Stebėtojas yra toks pat kvalifikuotas, o dažnai ir dar labiau patyręs snaiperis. Ilgai budėdami, jie gali keistis tarpusavyje.

Mūsų pajėgose Bazinis snaiperio rengimas pradėtas vykdyti 2022 metais. Anksčiau KASP bandymų rengti snaiperius buvo ne vienas, praeityje taip pat buvo organizuoti snaiperių rengimo kursai. Pažvelgus į istoriją, KASP šioje srityje buvo vieni pirmųjų kariuomenėje: dar 1995 m. liepos pradžioje tuometinės Savanorių tarnybos Vadų mokymo centras (VMC) Vilniuje išleido pirmąją snaiperių grupę – 20 savanorių, po du iš kiekvienos rinktinės. Tai buvo pirmieji snaiperiai Lietuvos kariuomenėje, juos mokė buvusi pasaulio kulkinio šaudymo čempionė kpt. Auksė Dauderienė ir kiti šios srities specialistai. Vėliau snaiperiai rengti su KASP turėtais amerikietiškais automatiniais šautuvais M-14 (šis vakarietiškas šautuvas pajėgų štabo ginklininkų buvo modernizuotas į snaiperinį ginklą M-14S1, kurių po du buvo perduota į kiekvieną KASP rinktinę). Savanorių pajėgose vykę snaiperių kursai buvo organizuoti 2000 m. – 2004 m. Prisikėlimo rinktinės Petro Bartkaus mokymo centre, Radviliškyje. Ten jie buvo surengti mažiausiai 5–6 kartus. Pirmasis praktinis Snaiperio kursas įvyko 2000-ųjų spalio pabaigoje, o paskutinis 2004 m. Jau tada snaiperių kursų dalyviai, po griežtos atrankos ir intensyvaus rengimo šaudymo pratybose, finaliniame rengimo etape praktiškai įrodė, kad M-14, naudojant 7,62 x 51 mm šovinius, yra labai taiklūs ir efektyvūs ginklai.

Dabar, pasikeitus savanorių kartoms ir ginkluotei, snaiperių rengimas mūsų pajėgose atnaujinamas nauja jėga. Pajėgose dirbama su taikliojo šaulio ginklais FN SCAR H-PR, kurie iš esmės skirti taikliesiems šauliams (ne snaiperiams). Tačiau būtent nuo Taikliojo šaulio kurso ir nuo

šio ginklo prasideda daugumos karių savanorių kelias į snaiperius. Į Bazinį snaiperio rengimą siunčiami kariai jau yra įgiję pradinę taikliojo šaulio kvalifikaciją, įvykdę minimalius iš anksto nurodytus pasirengimo reikalavimus. Šis snaiperių rengimas aktualus tuo, kad padeda įgyti žinių bei specifinių įgūdžių, būtinų kariams, vykdančioms snaiperio pareigas. Siekiama, kad rengimo metu kvalifikuotų instruktorių suformuoti įgūdžiai neišblėstų – po Bazinio snaiperio rengimo, numatyta, kad kariai toliau tobulinsis KASP rinktinėse vykstančių pratybų metu. Bazinio snaiperio rengimo metu kariai gerina savo fizinį pasirengimą, gilina kovinio šaudymo (įvairiu paros metu, skirtingomis oro sąlygomis) įgūdžius, sėlinimo, maskavimosi, karo topografijos, balistikos ir kitose snaiperiams aktualiose srityse.

Šaudykloje naudoti 7,62 x 51 mm šoviniai. Vertinamųjų pratybų dalyviai, ginkluoti taikliojo šaulio ginklu FN SCAR įrodė, koks tai taiklus ir efektingas ginklas

Snaiperis, savo darbe norėdamas būti tikslus, turi atsižvelgti į įvairius išorinius veiksnius, pavyzdžiui, vėją – per visą kulkos kelią link taikinio, kulkos formą ir svorį, oro slėgį, drėgmę ir temperatūrą. Didžiausia snaiperio problema yra vėjas. Sėkmingas ir taiklus šaudymas susideda iš aplinkybių ir detalių visumos, taiklaus šaulio, kuris išmano balistiką, patirties, taip pat tinkamo ginklo, optikos ir gerų šaudmenų.“

Kpt. GYTIS POŽĖRA, KASP vadovybės štabas

Anot KASP vadovybės štabo Karinio rengimo poskyrio karininko **kpt. Gyčio Požėros**, šį rudenį Kazio Veverskio kariniame poligone vyko snaiperių iš KASP vertinamosios lauko pratybos dviem etapais: „Snaiperiai savo rinktinėse buvo rengiami pagal patvirtintą karinio rengimo planą, todėl rudenį pribrendo laikas patikrinti rinktinių pratybose išstobulintus įgūdžius. Vertinamosios snaiperių pratybos prasidėjo nuo ginklo priešaudymo patikrinimo, po to snaiperiai vykdė 3-ią pratimą. Atlikę šaudymus snaiperiai išėjo vykdyti užduoties, kurią jau buvo susiplanavę išvakarėse. Tiesiai iš šaudymo

išžygiavę į užduotį, jie įvykdė infiltraciją į pratybų rajoną. Ten snaiperiai stebėjo vietovę, turėjo surasti taikinį, jį sunaikinti ir įvykdę eksfiltraciją sėkmingai grįžti atgal į bazę – atrodytų paprasta, tačiau minėtos užduotys reikalauja visų sukaupėtų žinių ir patirties, – teigia kpt. G. Požėra, – atsižvelgiant į KASP vienetų poreikius keitinama kelti parengtų karių kvalifikaciją, taip pat mūsų laukia nelengva užduotis jau

artimiausiu laiku savanorių padaliniuose įdiegti naujai gautą snaiperinį šautuvą Barrett. Pagal dabartinę struktūrą, kiekvienoje kuopoje turėtų būti snaiperis ir jo padėjėjas. Savanorių pajėgose snaiperių rengimas vyksta jau treči metai ir mes metodiškai auginame savo snaiperius. Tai ypatingos kvalifikacijos, taip pat unikalių savybių ir įgūdžių reikalaujanti karinė specialybė.“

Vyr. eil. Rimgailė jau penkerius metus tarnauja vienoje Dariaus ir Girėno rinktinės kuopoje. Kaunietė karė savanorė nuo vaikystės mėgo sportą, intensyviai sportavo apie 16 metų, mokėsi kovos menų. Į kuopą Rimgailė „netyčia“ atvedė brolis, pats anksčiau pradėjęs tarnybą KASP. Jis, beje, taip pat yra baigęs Taikliojo šaulio kursą, ir tą padaryti jį paskatino Rimgailė.

„Brolis leptelėjo, kad aš nepabaigčiau Bazinio kario savanorio įgūdžių kurso, o aš pagalvojau priešingai – aš kursą pabaigsiu. Teko priimti rimtą sprendimą ir įrodyti savo sugebėjimus. Taip neplanuotai tapau kare savanore. Dabar, KASP snaiperių tarpe, sutinku įvairaus amžiaus žmonių, nuo jaunuolių iki keturiasdešimtmečių. Beje, vyresni žmonės kartais sugeba padaryti daugiau nei jauni kariai. Tą lemia išugdyta

valia ir anksčiau įgyta gera fizinė forma. Tad jaunimui yra į ką lygiuotis.“

Pasak Rimgailės, šiuo metu civilinio gyvenimo beveik nelieka, nes visi prioritetai atiduodami tarnybai KASP. „Pagal situaciją dažnai imuosi neetatinės instruktorės darbo, važiuoju dirbti į Bazinį arba Taikliojo šaulio kursą. Esu baigusi Lietuvos sporto universitetą, Treniravimo sistemas. Daug metų sportavau dziudo, nors dabar į salę užeinu retai. Galėčiau darbuotis sporto trenere. Kai pradėjau tarnybą savanorių kuopoje, antrą kartą prisikalbėjau, kad važiuočiau į Taikliojo šaulio kursą, o padalinyje kaip tik reikėjo tokių karių ir mane greitai išsiuntė. Kursą baigiau, beje, neblogais rezultatais ir taip atsідūriau snaiperių gretose, kuo labai didžiuojuosi. Draugystės su ginklu pradžia

Realios užduoties metu, ne pratybose, dirbtume su slopintuvu, todėl ir treniruojamės su juo. Pasitikrinti nulį – snaiperių žargonu reiškia, kad mūsų taikymosi ir pataikymo taškas būtų vienoje vietoje, kad optinio taikiklio tinklėlio kryžius žiūrėtų būtent ten, kur mes taikomės 100 metrų atstumu. Šaudant toliau nuo tokio atstumo mes jau galime daryti kitas korekcijas, kaip esame išmokyti. Šaudant į tolimus taikinius įtakos pataikymui turi oro sąlygos ir šaudmens svoris.“

**Vyr. eil. RIMGAILĖ,
Dariaus ir Girėno rinktinė**

nebuvo lengva. Šaudyti su paprastu automatinio ginklu G-36 man pradžioje sekėsi sunkiai. Kuopos kovinio šaudymo pratybose mes dažnai skubame, o, pasirodo, visai be reikalo, ne visi spėja gerai nusitaisyti ir susikoncentruoti. Taikliojo šaulio kurse jokios skubos nebuvo, metodiškai rengėmės, įsisavinome taiklaus šaudymo principus ir lėtai, neskubėdami pradėjome šaudyti. Mano rezultatai pradėjo gerėti.“

Į vertinamąsias snaiperių varžybas Rimgailė buvo pakviesta kaip stebėtoja-vertintoja. Pratybose dalyvaujantys KASP snaiperiai – nemaža dalis Rimgailės pažįstamų ir kolegų, ypač iš Dariaus ir Girėno rinktinės karių tarpo. Anot Rimgailės, iš kariškų vertybių snaiperiui svarbiausia disciplina, sugebėjimas susidėlioti prioritetus, sugebėjimas nepamiršti kritinėse situacijose. Šiose šaudymo pratybose snaiperiai pirmiausia *nusulinu* optikas, ir tada jų laukė trečias pratimas, kurio metu kariai šaudė į nežinomą atstumu esančius taikinius: snaiperis ir jo padėjėjas turėjo išsiaiškinti atstumą iki taikinio, pasidaryti korekcijas ir tik tada atlikti šūvius. Snaiperiai dabar dirba su FN SCAR ginklais, aprūpintais slopintuvu.

Gr. Jonas iš Dainavos ir vyr. eil. Edvinas iš Žemaičių rinktinės – du snaiperiai, dalyvaujantys vertinamosiose pratybose. Edvinas Savanorių pajėgose tarnauja jau aštunti metai, Jonas – ketvirtį. Prieš tai abu atliko pradinę privalomąją karo tarnybą. Jonas – Vytenio bataliono apsaugos būryje, Edvinas – Kęstučio batalione. Pasak Jono, kuomet atėjo į savanorių kuopą, ten buvo laisvų vietų ir jis iš karto pasiprašė į taikliuosius šaulius: „Seniai norėjau tapti snaiperiu ir man greitai prilipo tie tolimieji šaudymai, o dabar neįsivaizduoju

Viena svarbiausių savybių, reikalingų snaiperiui, yra loginis mąstymas. Stresinėje situacijoje tu turi valdyti tą situaciją, o ne atvirksčiai, turi priimti teisingą sprendimą. Visa atsakomybė ant tavo pečių.
Vyr. eil. EDVINAS, Žemaičių rinktinė

savęs kitoje vietoje. Iš pradžių, kad daugiau FN SCAR, dar teko varžytis su kolega, buvo pasakyta, kas taikliau šaudys, tam priklausys šis ginklas. Man pasisekė geriau. Esu patenkintas. Nors kuopoje yra vienas kolega, kuris šaudo su M-14 geriau negu su kitu, naujesniu ginklu. Aš irgi manau, kad M-14 yra geras bei taiklus ginklas, tačiau man taikymosi atžvilgiu nėra patogiu, taikymosi taškas uždengia daug taikinio, toliau šaudant negaliu sukoncentruoti savo ugnies.“

Edvinas Kęstučio batalione tarnavo kulkosvaidininku. Buvo 2016 metai, vienas iš pirmųjų šaukimų. „Baigęs tarnybą pusę metų pailsėjau ir, pasiilgęs kariško gyvenimo bei pratybų, stojau tarnauti į

Savanorių pajėgas. Atėjau į neseniai atkurtą kuopą, kur taip pat buvo laisvų etatų. Kuopos vado pasiprašiau į taikliojo šaulio poziciją. Tai padariau dėl to, kad taiklusis šaulys turi būti ne šiaip šaulys, o pavyzdys kitiems kuopos šauliams. Jis turi rodyti pavyzdį tiek savo išmone, tiek galimybėmis. Gavau tą etatą ir pradėjome su kitais taikliaisiais šauliais mokytis. Pradžią nebuvo lengva. Reikėjo užsirekomenduoti, įrodyti, kad mes galime taikliai šaudyti. Šauktinio tarnyboje nebuvo labai geras šaulys, o štai taikliojo šaulio ginklas man, kaip ir kolegai, prilipo. Pamėgau jį nuo pirmų pratybų. Su taikliojo šaulio ginklu esu praleidęs daugiau laiko, negu su bet kuriuo kitu.“

Kolegiškas instruktorių požiūris į rengiamą snaiperį yra vienas iš Savanorių pajėgų privalumų

Jonas, tarnaudamas šauktiniu, buvo granatsvaidininko padėjėju: „Pratybose vaikščiodavome nešini dideliais svoriais ir patirdavome nemenką fizinę krūvį. Taikliojo šaulio gabumus atradau atsitiktinai. Šaudėme iš G-36 su mechaniniu taikikliu. Ėjome palaipsniui iki 500 metrų ir man pavyko pataikyti į taikinį iš tokio atstumo. Jau tada norėjau keisti savo karinę specialybę, tačiau visi etatai buvo užpildyti. Teko palaukti antros progos, kuri po privalomosios tarnybos atsirado KASP.“

Edvinas pasakoja, jog eiti į profesinę karo tarnybą neketina: „Atėjęs į profesinę tarnybą, aš nejausčiau tokio malonumo, kaip tarnaudamas kariu savanoriu. Savanorių pajėgose susirinkę patys įdomiausi žmonės, labai įvairus kontingentas, skirtingo amžiaus ir profesijų atstovai po viena vėliava. Beveik kiekvienoje kuopoje galite rasti vos 18-mečių jaunuolių ir vyrų, perkopusių penktą dešimtį. Smagu tai, kad jie savo forma ir motyvacija nenusileidžia jaunimui, kartais net juos pralenkia.“

„Džiugu, kad dabar KASP aukštai iškelta snaiperių rengimo kartelė. Iš karių tikimasi maksimumo. Snaiperių rengime nėra laiko snausti, viską reikia išmokti greitai ir vietoje, nes snaiperio specialybė neatleidžia klaidų.“

Gr. JONAS, Dainavos rinktinė

Jonas linkęs remtis savo padalinio kuopininko išmintimi: „Snaiperis turi būti universalus karys, jis privalo būti kantrus, gebėti išlaukti, išgulėti, kiek reikės, nekeisdamas savo pozicijos. Menka silpnumo akimirka, neapgalvotas judesys ir priešas tave gali pastebėti. Gerai, kad mes dar turime laiko treniruotis, ne taip, kaip snaiperiai, tarkime, Ukrainoje, kur už visas klaidas yra mokama savo sveikata ir krauju. Pasak ukrainiečių patirties, būnant snaiperiu, tenka išmokti ir specifinių žvalgo, diversanto įgūdžių, nes, norint

užsiimti gerą poziciją šaudymui, neretai tenka skverbtis į taip vadinamą „pilkąją zoną“ (50–200 m pločio zoną, skiriančią kariaujančių pusių pozicijas) ar net į priešo teritoriją. Džiugu, kad dabar KASP aukštai iškelta snaiperių rengimo kartelė. Iš karių tikimasi maksimumo. Snaiperių rengime nėra laiko snausti, viską reikia išmokti greitai ir vietoje, nes snaiperio specialybė neatleidžia klaidų. Kuomet man duoda padirbėti su jaunais kariais, aš jiems stengiuosi ramiai ir metodiškai perduoti savo žinias, ir džiaugiuosi, kai tai

pavyksta padaryti. Esu labai patenkintas, kai pamatau, kad jiems sekasi, kad jie suprato, ką pasakiau arba parodžiau.“

Edvinas mąsto, jog Taikliojo šaulio kurse turi sparčiai mokytis ir, jeigu kas neaišku, nuolat užduoti klausimus: „Man sudėtingiausia buvo atstumų nustatymas, tai mes tiesiog prašėme instruktorių kartoti pratimus, kad turėtume kuo daugiau progų išbandyti, ar pavyko perprasti užduotį ar ne. Galų gale dėl mūsų pačių atkaklumo ir instruktorių kantrybės persilaužėme ir rengimą beveik visi sėkmingai baigėme. Jeigu stengiesi, tai būtinai pasiseks. Perėjus į aukštesnį lygmenį, nuo taikliojo šaulio į snaiperio rengimą mus ir toliau supa aukšto lygio instruktoriai. Ir man labai patinka instruktorių pedagoginiai metodai, nenaudojant nei kariško muštro, nei pakelto balso. Griežtas ir vadovaujantis tonas gali ir išmušti iš vėžių. Labai gerai, kad instruktoriai viską sugeba išdėstyti ramiai. Kolegiškas požiūris yra vienas iš Savanorių pajėgų privalumų. Šauktinio tarnyba ir karinės specialybės mokymasis KASP yra du skirtingi dalykai. Vienoje vietoje iš jauno ir išlepusio civilio lipdomas karys, formuojami nauji charakterio bruožai, ugdoma valia. Antru atveju iš kario rengiamas konkretus specialistas. Kuo daugiau parengtų žmonių visose kuopose, tuo mes stipresni.“

Gr. Viliaus Džiavečkos nuotraukos

Europos ir JAV teritorinių pajėgų vadai konferencijoje sutarė siekti didesnio vieningumo bendradarbiavime ir kolektyvinėje gynyboje

Spalio 16 dieną Vilniuje vyko Europos Teritorinių pajėgų vadų bendradarbiavimo iniciatyvos (ETC-6) konferencija.

Renginyje daugiau kaip dviejų dešimčių valstybių teritorinių ir rezervo pajėgų karinės vadovybės atstovai keitėsi žiniomis apie teritorinės gynybos iššūkius bei aptarė naujausias aktualijas.

Susitikime dalyvaujantys Europos ir JAV teritorinių pajėgų vadai aptarė Baltijos šalių iššūkius Rusijos agresijos akivaizdoje, visuomenių atsparumą ir pasirengimą totalinei gynybai, taip pat buvo aptartas vieningas šalių deklaruojamų vertybių ir jas lydinčių sprendimų priėmimų suderinamumo būtinumas, laikantis vieningo požiūrio į Rusiją.

Konferencijos tikslas – skatinti šalių dalyvių dialogą teritorinės gynybos klausimais, siekti bendro europinio požiūrio tarp giminingų pajėgų vadų, kalbėtis apie to regiono, kuriame ETC organizuojama, teritorinių pajėgų aktualijas, rasti bendrų sąlyčio taškų visoms NATO ir ES šalių kariuomenių teritorinėms pajėgoms.

ETC-6 konferencijos pirmininkas Saugos pajėgų vadas **brg. gen. Artūras Radvilas** teigė, jog Teritorinės gynybos pajėgos yra sudėtinė visa apimančios valstybės gynybos dalis, integruojanti visą visuomenę ir kurianti atsparumą, kuris yra esminis faktorius ir lemia tai, kaip mes vykdomė gynybos operacijas, saugodami savo teritoriją, vertybes ir sąjungininkus.

„Ši konferencija parodė, kad nepaisant skirtumų, turime vieningą platesnį požiūrį į kolektyvinę gynybą ir bendradarbiavimą. Tai labai svarbu, mes negalime ilsėtis, dar liko nuveikti daug darbų“, – teigė brg. gen. A. Radvilas.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas **plk. Darius Vaicikauskas** pabrėžė, jog Rusijos grėsmės fone Baltijos šalims reikalingas požiūris ir suderintų veiksmų vientisumas siekiant įtvirtinti visuomenės valią priešintis. „NATO ir ES blokai turi laikytis vieningos politikos dėl sankcijų. ETC iniciatyva, jungianti teritorinių ir rezervo pajėgų vadovybę, yra bendraminčių klubas, kuriame jau šeštus metus iš eilės keičiamasi idėjomis, nuomonėmis ir pavyzdžiais apie įstatyminę bazę, karinio rengimo metodus, užduotis. Konferencijoje kalbėjomės apie jaunų karių pritraukimą, išlaikymą ir motyvaciją skirtingose šalyse, nes mūsų teritorinių pajėgų tikslinė auditorija visose šalyse panaši“, – sakė plk. D. Vaicikauskas.

ETC-6 konferencijoje dalyvavo teritorinių ir rezervo pajėgų karinės vadovybės atstovai iš Čekijos, Danijos, Estijos, Prancūzijos, Vokietijos, Vengrijos, Airijos, Latvijos, Norvegijos, Lenkijos, Sakartvelo,

Švedijos, Šveicarijos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų. Stebėtojų teisėmis dalyvavo Moldovos, Olandijos, Rumunijos ir Slovakijos atstovai.

Konferencijos pradžia startavo **gen. mjr. Brian Nissen**, Šiaurės Rytų daugianacionalinio korpuso vado pavaduotojo pranešimu, kuris buvo skirtas Baltijos teritorinės gynybos pajėgų gyvybiškai svarbiam vaidmeniui regione, Baltijos jūrai tapus NATO „vidiniu ežeru“. Generolas pabrėžė jog veiksmingo atgrasymo vaidmuo, užtikrinant taiką Europos Šiaurės rytuose, neįmanomas be teritorinių pajėgų, tačiau svarbu jau šiandien užtikrinti jog šios rūšies pajėgos būtų integruotos į nacionalines bei tarptautines reguliariųjų

pajėgų pratybas. Gen. mjr. B. Nissen taip pat kalbėjo apie Šiaurės šalių teritorinių pajėgų sąveiką ir rengimąsi bendroms operacijoms. „Teritorinės pajėgos – piliečiai, pasirenkę ginti savo žemę kurioje gyvena, todėl yra geriausia jėga, sauganti taiką ir užkardanti karą“, – sakė gen. mjr. Brian Nissen.

Su Lietuvos visuomenės struktūromis kurios karo atveju padėtų kariuomenei, auditoriją supažindino **dr. Deividas Šlekys**, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentas. Lektorius kvietė Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos teritorinės pajėgas sukurti savitą ir bendrą karinį mąstymą, būtiną nūdienos geopolitinėje situacijoje.

NUKELTA Į 30 PSL.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas plk. Darius Vaicikauskas pabrėžė, jog Rusijos grėsmės fone Baltijos šalims reikalingas požiūris ir suderintų veiksmų vientisumas, siekiant įtvirtinti visuomenės valią priešintis

Gen. mjr. Brian Nissen, Šiaurės Rytų daugianacionalinio korpuso vado pavaduotojo pranešimas buvo skirtas Baltijos teritorinės gynybos pajėgų gyvybiškai svarbiam vaidmeniui regione

Su Lietuvos visuomenės struktūromis, kurios karo atveju padėtų kariuomenei, auditoriją supažindino dr. Deividas Šlekys, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentas

Dr. Ieva Berzina iš Latvijos Nacionalinės gynybos akademijos Saugumo ir strateginių tyrimų centro pristatė tyrimą apie pilietinę dimensiją, didinant visuomenės atsparumą

Dr. Tomas Rostoks teigė, jog mažose šalyse piliečiai supranta privalantys apsiginti patys, kol atvyks sąjungininkų pagalba

Antrąją dienos dalį konferencijos dalyviai pranešimų klausėsi pasidalinę į du sindikatus. Teritorinių pajėgų vadams buvo pristatytas **dr. Ievos Berzinos** iš Latvijos Nacionalinės gynybos akademijos Saugumo ir strateginių tyrimų centro tyrimas apie pilietinę dimensiją, didinant visuomenės atsparumą. Dr. Ieva Berzina pabrėžė, jog kuo labiau Europos šalių piliečiai pasitiki šalies valdžios sprendimais, tuo aktyviau jų piliečiai įsitraukia į gynybos stiprinimą, yra pasirengę ginti savo šalį įvairiais būdais, nebūtinai nacionalinių kariuomenių sudėtyje. To paties centro vadovas **dr. Toms Rostoks** savo pranešime sakė, kad mažose šalyse piliečiai supranta, kad privalo apsiginti patys kol atvyks sąjungininkų pagalba. „Totalinė gynyba yra ne kas kita, kaip bendradarbiavimas tarp valdžios, kariuomenės ir visuomenės“, – savo pranešime teigė dr. Toms Rostoks.

Dr. Alisa Miniutaitė, socialinių mokslų daktarė, ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto Vadovų magistrantūros Lyderystės modulio vadovė kėlė klausimus kodėl Z karta yra kitokia nei jų tėvai. Savo paskaitoje „Z kartos iššūkiai integruojantis į kariuomenę“ dr. A. Miniutaitė, gvilvendama neišvengiamą kartų kaitos temą ginkluotose pajėgose teigė, jog iki galo nėra aišku, kodėl jaunoji Z karta sunkiai tvarkosi su nerimu ir stresu. Galimas paaiškinimas – vaikystė saugioje aplinkoje, kurioje viskuo buvo pasirūpinta. Kalbant apie Z kartos „veidą“ būtina aiškiai išbrėžti stipriąsias puses, galimybes, rizikas ir grėsmes. Po kelerių metų Z karta sudarys apie 25 proc. dirbančios visuomenės dalies. Turime suvokti, kad jie kiek kitokie nei

Dabartiniai jaunuoliai neišmoko vykdyti pareigų, iki galo prisiimti atsakomybės už save, stoti į akistatą su iššūkiais ir juos įveikti. Visų tų dalykų, vadovaujant vyresnės kartos atstovams naujoji karta gali sėkmingai išmokti. Kariuomenė, ypač vada, seržantų korpusas, būdami brandesni ir išmintingesni, turi kantriai padėti Z kartos jaunuoliams stiprėti“.

dr. Alisa Miniutaitė

šiuo metu dominuojanti ir vadovaujanti X karta. Be daugybės Z kartos privalumų, stebimi ir trūkumai, grėsmės. Šie žmonės yra „socialiai vieniši“ – ketvirtį paros praleidžia socialiniuose tinkluose, 25 proc. jų susiduria su psichologinėmis problemomis, kas antro fizinė forma neatitinka kariuomenės keliamų standartų ir t. t.

ETC-6 konferencijoje dalyvavo teritorinių ir rezervo pajėgų karinės vadovybės atstovai iš Čekijos, Danijos, Estijos, Prancūzijos, Vokietijos, Vengrijos, Airijos, Latvijos, Norvegijos, Lenkijos, Sakartvelo, Švedijos, Šveicarijos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų. Stebėtojų teisėmis dalyvavo Moldovos, Olandijos, Rumunijos ir Slovakijos atstovai.

Puskarininkių korpuso sindikato moderatorius Lietuvos kariuomenės vyriausiasis puskarininkis srž. **mjr. Darius Masiulis** apibendrino, jog Z karta meta kariuomenei iššūkį į kurį turime reaguoti, rengti naujoviškas programas, kuriose atsispindėtų inovatyvus ir šiuolaikiškas požiūris į personalo vadybą.

Vėliau konferencijoje buvo aptarta Lietuvos patirtis kovojant su hibridinėmis grėsmėmis, aptarta šių grėsmių kilmė, motyvai ir taktika bei Rusijos naudojamos technologijos bei metodai skleidžiant žalingą įtaką Baltijos šalyse. Pranešimus šiomis temomis skaitė hibridinių grėsmių ekspertas **plk. ltn. Darius Barščius** ir politikos apžvalgininkas **Marius Laurinavičius**.

„Kremliaus tikslai Lietuvoje nesikeičia. Putino aplinka į Lietuvą žvelgia kaip į istoriškai Rusijai priklausančias teritorijas, kurios buvo neleistinai prarastos. Kremliaus užmojai Lietuvoje yra kelti vidinį chaosą ir išlaikyti įtaką. Tam Rusija naudoja įvairius įrankius – energetikos sektorių, verslą, visuomenės marginalus. Rusija visais šiais įrankiais stengiasi susilpninti Lietuvos valstybę, institucijas ir verslą, – konferencijoje teigė analitikas M. Laurinavičius.

Sekančiais metais ETC-7 konferencija bus organizuojama Prancūzijoje. Pirmieji Europos Teritorinių pajėgų vadų bendradarbiavimo iniciatyvos (ETC) konferenciją organizavo Lenkijos Teritorinės pajėgos, 2018 metais, o vėliau ETC buvo organizuojamos Vengrijoje, Jungtinėje karalystėje, Vokietijoje.

Įdomiausi pranešimai, kuriuos skaite konferencijoje dalyvavę lektoriai – kitame „Savanorio“ numeryje!

Sekančiais metais ETC-7 konferencija bus organizuojama Prancūzijoje
Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Sindikato moderatorius Lietuvos kariuomenės vyriausiasis puskarininkis srž. mjr. Darius Masiulis

Puskarininkių korpuso sindikate buvo gilinamasi į Z kartos jaunuolių pritraukimo ir išlaikymo karinėje tarnyboje iššūkius

Karys savanoris iškovojo auksą Pasaulio stipriausiojo ugniagesio čempionate JAV

Laimė ir nelaimė – visada greta

Gintauto gyvenimo pasirinkimus – būti kariu savanoriu ir ugniagesiu gelbėtoju – nulėmė noras padėti žmonėms. Vis dėlto, veikiausiai reikėtų sakyti, ne noras, o labiau gyvenimo prasmė. „Abi specialybės mano gyvenime yra labai svarbios. Jose nerasis monotoniškos, tik adrenalinas. Suprantama, taikos metu kario kelias yra mažiau pavojingas, negu tam, kam mes iš tikrųjų ruošiamės. Tuo tarpu ugniagesiai gelbėtojai yra reikalingi ir dabarties metu, nes atvykę į iškvietimą kaskart pradeda nuožmią kovą su ugnimi. Eidamas į degantį pastatą, nežinai kas tavęs laukia priekyje: nuo sprogo iki pastato griūtis. Vis tiek stumiesi į priekį, nes žinai, kad tavo pagalvos laukia į nelaimę patekęs žmogus. Kai pavyksta išgelbėti žmogų, širdyje atsiranda geras jausmas. Ilgai jautiesi kaip ant sparnų, kupinas jėgų, savotiškoje euforijoje.“

Gintautas prisipažįsta, kad ugniagesio profesijoje, nepavykus išgelbėti žmogaus, tenka išmokti susigyventi su kančia. Jo gyvenime buvo vienas toks atvejis, kuomet teko vykti į vietą, kur garažuose sprogo savadarbiai sprogmenys ir trys žmonės žuvo: „Atvykę pamatėme besimėtančias žmogaus kūno liekanas. Tai, matyt, galima palyginti tik su tuo, ką kasdien mato kariaujantys vyrai ir moterys; kare tokių atvejų yra šimtai. Tačiau taikos metu tai matyti nelengva. Man dar ilgokai buvo sunku po to sprogo, niekaip negalėjau atsikratyti pamatytos tragedijos vaizdo. Manau, kare prie to taip pat sunku priprasti. Reikalingos specialios psichologinės žinios, kaip tvarkytis po tokių įvykių. Kadangi esu skaitantis knygas, prisirinkau psichologinės literatūros apie potrauminį stresą, o kai viską perskaičiau, sau pasakiau: pasirinkau tarnybą, kurioje gali nutikti ir tragiškų dalykų, todėl turiu tai priimti ir su tuo susitaikyti.“

Sprendimų priėmimas

Savo kuopoje Gintautas užima vyr. šaulio pareigas. Ir čia, per pratybas, dažnai įžvelgia panašumo su ugniagesio darbu. „Pavyzdžiui, esame pasaloje ir netrukus reikės atsitraukti; skyriaus vadas nukautas ir perduoda vadovavimą man. Tai čia panašiai, kaip ir gaisro metu, turi priimti sprendimą – teisingą sprendimą, o laikas skaičiuojamas minutėmis. Nes jei nieko nedarysi ar blogą sprendimą priimsi, tai „neteksi“ dar daugiau karių. Priimdamas sprendimą, aš visada leidžiu ir kitiems

Prisikėlimo rinktinės 609 kuopos karys savanoris

vyr. eil. GINTAUTAS SAMAUSKIS

spalį JAV (Našvilyje) vykusiame XXXIII Pasaulio stipriausiojo ugniagesio čempionate, bendroje komandinėje įskaitoje, užėmė I-ąją vietą vyrų kategorijoje! Iš viso čempionate varžėsi 400 dalyvių iš 21 šalies.

Karys savanoris civiliniame gyvenime yra Šiaulių Priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Akmenės sukarintos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ugniagesys gelbėtojas.

pasireikšti, kadangi vienas žmogus lemtingą akimirką gali ne visada tinkamai sureaguoti, gal šalia esantis pasiūlys idėją, kurią man, kaip vadui, tereiks pakreipti tinkama linkme. Išgirdęs kitą nuomonę, pasirenku, ar ją patobulinti ir pritaikyti ar vadovautis savo sprendimu“, – pasakoja vyr. eil. Gintautas Samauskis.

Gesindamas gaisrą Gintautas dirba su porininku, o savo kuopoje Savanorių pajėgose jau veikia skyriaus sudėtyje, todėl akivaizdu, kad skyriaus vadui ir atsakomybės tenka už daugiau žmonių, be to, skyriuje kariai yra vienas už kitą atsakingi: „Yra ir dar vienas svarbus sėkmingo

skyriaus darbo komponentas – išankstinis pasiruošimas užduočiai ir kontrolė jos metu: ar visi žino ir vykdo savo funkcijas. Nuo to priklauso rezultatas. Todėl pratybų metu skyriuje parepetuojame, pavyzdžiui, prireikus numatome atsitraukimo kelius, išanalizuojame vietovę, kurioje galimai vyks kontaktas. Karinėse pratybose pagrindinis ir dažnai svarbiausias nežinomas – iš kurios pusės ateis priešas. Tačiau pažinodamas vietovę gali sėkmingai improvizuoti ir išlošti. Tuo tarpu gaisro atveju ugniagesiai atvažiuoja į nelaimės vietą ir turi DAUG DAUGIAU klausukų nei kariai pratybose.“

Policininko kelias neprilipo

Gintautas pasakoja, jog tarnybą KASP pasirinko pasižvalgęs vienoje iš miesto švenčių, kur rado Lietuvos kariuomenės stendą su apžiūrai išdėliotais ginklais ir šnekiais kariais, smalsiems piliečiams plačiau pasakojančiais apie tarnybą ir ginkluotę. „Pačiupinėjau ginklus ir iškilo atmintyje visos vaikystės svajonės tapti kariu. Visi mano vaikiški piešiniai buvo išmarginti kareivėliais ir karine technika. Netrukus užsirašiau į Savanorių pajėgas. 2009 metais pabaigiau Bazinį kario savanorio igūdžių kursą Klaipėdoje, Dragūnų batalione ir Kairių poligone. Trys pirmosios savaitės prabėgo smagiai, net gaila buvo, kad nenumatyta daugiau laiko bazinėms žinioms įgyti.“

Gintautas Samauskis 2012 metais pradėjo mokytis Lietuvos policijos mokykloje Klaipėdoje. Deja, po metų tarnybos policijoje nusprendė iš ten išeiti, nes po konflikto su būrio vadu teko pačiam sau pripažinti, kad ši tarnyba yra ne jam skirta.

KASP kariu tapau, nes nuo vaikystės patiko ginklai, karinė technika, taip pat kariniai filmai, kurie priversdavo mane svajoti. Patinka diskomforto ribos, kurias gali įveikti žmogaus kūnas. Patinka išbandyti savo galimybes ir dirbti komandoje.“

„Iš policijos sistemos išėjau dėl žmogiškumo nebuvimo... Nutiko mane nuvylęs atvejis. Dienos metu keliu važiuo senyvo amžiaus blaivus žmogus, bet be šviesą atspindinčios liemenės. Kaip tik buvo įsibėgėjusi akcija „Būk matomas kelyje“. Pėsčiuosius ir dviratininkus be šviesą atspindinčių ženklų ir aprangos policininkai įspėdavo, dažnai baudavo. Kadangi pažeidėjas buvo blaivus, važiuo gerai matomu miestelio keliuku ir pažadėjo liemenę kuo greičiau įsigyti, aš jo nenubaudžiau, o tik įspėjau. Tačiau tai sužinojęs mano būrio vadas buvo nepalankiamas – pripažino, kad aš netinkamai vykdžiau savo pareigas. Bandžiau su vyresniuoju kalbėtis, aiškindamas, jog ši situacija nevienareikšmiška, kad užteko įspėjimo, tačiau viršininkas buvo nepalankiamas. Aš suprantu, jei kelyje vairuoja girtas – surašydavau protokolą, nepaisydamas jokių pažeidėjų

atsiprašymų, juk neblaivus yra pavojus visuomenei, tokiam kelyje – ne vieta. O čia? Ar verta bausti senuką? Štai kodėl nutariau pereiti į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo sistemą, kurioje dirbama tik tam, kad padėtum žmogui. Likimas lėmė, kad dar būdamas policininku sutikau gaisrinės viršininką ir jis pasiūlė eiti mokytis ugniagesio gelbėtojo profesijos. Taip ir padariau“, – savo motyvus, kodėl netapo policijos pareigūnu, pasakoja Gintautas.

Baziniai ugniagesio gelbėtojo mokymai

Kadangi Gintautas, būdamas policininku, jau priklausė Vidaus reikalų ministerijos sistemai, tai jo perėjimas į ugniagesių gelbėtojų tarnybą nesukėlė jokių sunkumų, nes tereikėjo tik persikvalifikuoti – išsilaikyti dviejų mėnesių trukmės Bazinius mokymus.

Anot kario savanorio, ugniagesių gelbėtojų mokymai vyko specialioje mokymo bazėje, kurioje sudarytos artimos realioms įvykiams situacijos. Čia daugybė valan-

dų skiriama tiek teorijos paskaitoms, tiek praktiniams mokymams su realia ugniagesių automobilyje esančia įranga.

„Mokomės visko, ko reikės realiaame darbe: kaip pajungiami vandens švirkštai, kaip artėjama prie pastato, kaip turi išsidėstyti atvykusi ugniagesių komanda, kodėl ne iš karto galima atidaryti degančio pastato duris ir t. t.

Įdomiausi mums, jauniems kursantams, buvo demonstraciniai užsiėmimai, pavyzdžiui, būdavo sukeliamas gaisras konteineryje, kurio temperatūra viduje siekia 600 °C. Atidarius konteinerio duris, ugnis, įgavusi deguonies, išmeta siaubingo karščio plūpsnį ir ugnies temperatūra pakyla iki 1000 °C. Todėl mokymų klausytojai iš šio pavyzdžio kartą ir visiems laikams išmoksta, kad gaisro atveju, priėjus prie degančio pastato, pirmiausia reikia paliesti ranka duris – jeigu jos yra šiltos, reiškia jokia būdu negalima iš karto atidaryti durų. Karščio ir dūmų „bomba“, atidarius duris, smogtų milžiniška jėga lauk. Todėl, jei esate matę, kaip gesinamas

Kai įvyksta koks nors didesnis įvykis, tuomet kviečiamės savivaldybės ugniagesius, nes mes esame sukarinti ugniagesiai gelbėtojai. Savivaldybėse yra atskiros problemos: jie technikos turi nemažai, tačiau jiems trūksta ugniagesių. Tikimasi pritraukti pas juos daugiau jaunimo ir pas juos situacija dėl personalo pagerės.“

gaisras, turbūt pastebėjote, kad realybėje ugniagesių veiksmų algoritmas yra toks: pradarei duris, įpūti vandens, vėl uždarei ir taip keletą kartų. Kitaip ugniagesiai rizikuoja patys sudegti, užuot užgesinę gaisrą. Taigi jau Bazinių mokymų metu mus ne tik mokydavo, bet ir realiai demonstruodavo, kokios pasekmės gali būti, nesilaikant nustatytų saugos reikalavimų“, – pasakoja G. Samauskis.

Ugniagesys gelbėtojas prisimena, jog mokymų metu treniravosi prisirišus virve leisti nuo pastato. Pradžioje buvo baisu, kai nejuto po kojomis atramos, bet vėliau įprato. Taip pat, repetuojant gaisro gesinimą, kursantams ant akių uždedamas pošalmis ir veikti tenka apgraibomis. Kodėl tai yra įtraukta į mokymus, Gintautas suprato jau tikro gaisro metu: jo pirmoji užduotis buvo degančio buto gaisro gesinimas. Gaisras buvo nedidelis, bet įėjus, buvo pilna dūmų. Matomumas tebuvo 30–40 centimetrų į priekį. Reikėjo surasti žmogų gaisre. „Jeigu butas netvaringas, viskas tik dar labiau pasunkėja. Eini nuo kampo palei sienas per visą buto perimetrą pirmyn ir atgal „šukuodamas“ patalpą – ieškai žmogaus. Negali išeiti ir pasakyti: deja, neradau“, – ugniagesio darbo kasdienybę atskleidžia G. Samauskis.

Kaip veikia ugniagesiai gelbėtojai?

Vykstančiųjų į iškvietimą ugniagesių komandos struktūra yra tokia: pamainos vadas, tada skyrininkas, kuris atsakingas už grandies darbą, o pastarąją sudaro du ugniagesiai gelbėtojai. Jeigu skyrininkas yra atostogose, būna, kad Gintautas perima jo darbą ir būna atsakingas už grandį. Skyrininkas, kaip ir ugniagesiai gelbėtojai, eina į gaisro židinį ir ten dirba kartu su dviem ugniagesiais, tačiau pamainos vadas į operacijos vietą neina, o yra šalia jos: stebi aplinką, vadovauja gaisro gesinimo operacijai radijo ryšiu.

Jau vykstant į įvykį, dalinę informaciją apie situaciją degančiame objekte ugniagesiams suteikia Bendrasis pagalbos centras. Tokiu būdu komanda, atvykusi į vietą, gauna papildomos informacijos ir pamainos vadas nurodo pagrindinius veiksmus, ką kas turi daryti. Įėję į vidų tarpusavyje su pamainos vadu ugniagesiai bendrauja per radijo ryšio stotelę: vieni ieško žmonių, kiti ieško degimo šaltinio. Taigi patalpoje yra keturiose. Jeigu gais-

ras nedidelis, degančioje patalpoje yra du ugniagesiai, iš kurių vienas ieško žmonių, kitas gesina tai, kas dega. Žmonių paieška gaisro metu nenutraukiama tol, kol neįvyks pavojus gaisrininko gyvybei arba kol nesurandami nukentėjusieji. Vieną dieną gaisro metu gali tekti atlikti gelbėtojo rolę, o kitą kartą – ugniagesio. „Kiekvienas mūsų nešamės su savimi į gaisrą vandens žarną, jos laikiklį, laužtuvą, prožektorių, kvėpavimo aparatą, būna, kad ir pjūklą reik neštis. Bendras svoris, kurį ugniagesys gelbėtojas neša su savimi gaisro metu, yra apie 30–40 kilogramų. Šviečiamės savo šviesa, kvėpuojam savo oru.

Kai dega didelės patalpos, pavyzdžiui, angariai – dirba trys grandys ir dar papildomai kviečiame pagalbą iš kitų priešgaisrinių gelbėjimo stočių. Labai džiaugiamės, kad turime termovizorius (prietaisas, fiksuojantis objektus, skleidžiančius įvairaus intensyvumo šilumą), aišku, kai viskas skendi liepsnose, į tokią pastatą neįeisi, bet kai visas pastatas uždūmintas, tai tokioje situacijoje su termovizoriumi per dūmus matai viską: sienas, duris, langus ir pan.

NUKELTA Į 36 PSL.

Kol neturėjom termovizorinės įrangos, viską darydavom apgrobomis ir vandens žarnos, gink Dieve, iš rankų nepaleisdavome. Ji – kaip bambagyslė tamsoje: už jos laikantis galėdavai sugrįžti atgal, nepasiklysti. Vandens žarna saugo gaisrininko gyvybę, nes jei pamatysi ugnį – galėsi užgesinti ir kelią už jos laikydamasis atgal surasi“, – sako Gintautas.

Anot ugniagesio Gintauto, kuo ilgiau dirbi, tuo daugiau prie teorinių žinių ar mokymų metu gautų įgūdžių prisideda neįkainojamos praktinės žinios: „Vieną kartą realaus atvejo metu išbandęs, kitą kartą jau žinai, kaip daryti. Pavyzdžiui, į butą patekus per plastikinį langą, kitą kartą jau nereikia galvoti, nuo ko pradėti, nes naujesnio tipo langas atidarant sulūš, o senesnio tipo – tvarkingai išsiima be rėmo. Išdaužti langą galima greitai, bet jei atvykęs matai, kad yra nors šiek tiek laiko – stengiesi, kad žmogui būtų kuo mažesnė žala, todėl priimame sprendimą langą išimti su rėmu. Aišku, mes ir duris galime supjaustyti, bet kaip žmogus po to užsirakins? Visada pirmiausia galvojame apie žmogų.“

Akmenės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atsakomybės rajonas apima 844 kvadratinis kilometrus. Tačiau pasitaiko, kad tarnybos ugniagesiams tenka važiuoti ir į kaimyninius rajonus, kur reikia padėti didesnių nelaimių metu. Gintautas prisimena, jog kartą vyko į Mažeikių rajoną, kur degė miškas – tai buvo nelaimė vadinamuoju „apskrities mastu“, tad suvažiavo daug ugniagesių tarnybų iš skirtingų rajo-

nų: „Miško gaisro gesinimas yra priklausomas nuo vėjo, tada ugnis tampa labai apgaulinga: užpylęs vandens eini tolyn, tačiau po kelių sekundžių jau matai, kad vėjas tau už nugaros vėl įpūtė naują ugnies pliūpsnį. Tokius gaisrus gesinant ir pats ugniagesys turi neprarasti budrumo, ir nuolat turi būti atliekama žvalgyba, kad realiu laiku būtų aišku, kaip po mišką keliauja ugnis. Čia labai didelė atsakomybė tenka pamainos vadui: kažką pražiūrėjęs, gali į pavojų ištumti savo kolegas ar techniką.“

Kadangi esame ne tik ugniagesiai, bet ir gelbėtojai, mus dažnai į pagalbą kviečia si Greitosios medicininės pagalbos (GMP) darbuotojai. Jei, pavyzdžiui, žmogui esant namuose sustreikavo jo širdis – mus kviečia medikai, kad išlaužtume duris ir gydytojai galėtų įeiti į patalpą; taip pat, jei reikia, padedame medikams žmogų išnešti į GMP automobilį. Sykį mano budėjimo tarnyboje metu atėjo pranešimas padėti medikams į lovą įkelti žmogų. Pradžioje net šyptelėjome, kur čia problema? Tačiau nuvykę į vietą supratome, kad bus reikalų: pacientas svėrė virš 200 kg, taip pat turėjo pragulę, jas liečiant jam labai skaudėjo, tad iš parankinių priemonių – pledų ir diržų – sukonstravome vienkartinį neštuvus ir pakėlę paguldėme žmogų ant lovos. Viskas užtruko apie valandą laiko. Tokių dalykų ugniagesių mokykloje nemoko, tai jau gyvenimo mokykla. Kiekviena situacija ugniagesio gelbėtojo darbe yra unikali. Kadangi ugniagesiai tomis dienomis, kai nedarba, turi papildomus darbus, tuo esa-

Kas įeina į ugniagesio gelbėtojo užduočių spektrą:

- Gaisrų gesinimas (nuo degančių namų iki pramonės objektų);
- Žmonių gelbėjimas (evakavimas iš pavojingų vietų, pirmosios pagalbos teikimas ir kita);
- Techninės gelbėjimo operacijos (išlaisvinti žmones iš griuvėsių, konstrukcijų, pavojingų medžiagų neutralizavimas ir kita);
- Prevencinė veikla (priešgaisriniai patikrinimai, visuomenės mokymai ir informavimas, kaip elgtis kilus gaisrui, kaip naudoti gesintuvus ir kita).

me panašūs į karius savanorius, o tai, kad esame atėję iš skirtingų civilinio gyvenimo sričių, mums tik į naudą: visada turime idėjų ir žinių, kaip spręsti skirtingas problemas“, – pasakoja Gintautas Samauskis.

Reikalinga „arklio sveikata“

Ugniagesys Gintautas tvirtina, jog šiam darbui būtina neeilinė sveikata ir fizinė ištvermė. Anot jo, pastaroji ypač svarbi, nes dažnai tenka dirbti ilgą laiką, esant dideliame fiziniame krūviui. Taip pat reikia turėti jėgos, juk tenka nešti sunkius įrankius, ekipuotę, ar prireikus, iš ugnies židinio išnešti nukentėjusiuosius. Labai svarbi ir koordinacija, ir žaibiška reakcija: pamatei – priėmei sprendimą ir įgyven-

Kiekviena situacija ugniagesio gelbėtojo darbe yra unikali. Kadangi ugniagesiai tomis dienomis kai nedarba turi papildomus darbus, tuo esame panašūs į karius savanorius, o tai, kad esame atėję iš skirtingų civilinio gyvenimo sričių mums tik į naudą: visada turime idėjų ir žinių kaip spręsti skirtingas problemas“.

Ką turi išmanyti ugniagesys savo darbe?

- Gaisrų plitimo priežastis ir plitimo būdus: įvairių tipų gaisrų ypatumus, degių medžiagų savybes ir gaisrų plitimo dėsningumus;
- Gaisrinės technikos ir įrangos naudojimą: ugniagesiai turi mokėti dirbti su įvairiomis priemonėmis ir vasarą, ir žiemą – gesinimo sistemos, įrankiai (pvz., rogės, skirtos priartėti prie ant aižėjančio ledo atsідūrusių asmenų), įvairi apsauginė apranga ir kita;
- Pirmosios pagalbos teikimą: ugniagesiams gelbėtojams tenka teikti pirmąją pagalbą, kol atvyks medikai, todėl jie turi mokėti atpažinti traumas ir kaip su jomis elgtis;
- Statybų ir konstrukcijų ypatumus: turi žinoti statybinių medžiagų savybes, konstrukcijų stabilumą ir kitus aspektus, kurie gali paveikti gaisro plitimą ir gelbėjimo darbus.

dinai. Taip pat nuolat prisimename, kad mūsų rankose yra žmonių gyvybės ir turtas, todėl visada turime jausti atsakomybę. „Ugniagesiai dažnai susiduria su ekstremaliomis situacijomis, todėl turi sugebėti streso metu išlikti ramūs ir susitelkę.

Taip pat nuolat prisimename, kad mūsų rankose yra žmonių gyvybės ir turtas, todėl visada turime jausti atsakomybę. Tiesa, visos Lietuvos mastu pasitaiko atvejų, kad po gaisro gesinimo ugniage-

siams pateikiamas civilinis ieškinys iš tų butų kaimynų, kurie yra šalia sudegusiojo, nes, pavyzdžiui, jie buvo užpildyti vandeniu. Tada vyksta tyrimas, kurio tikslas išsiaiškinti, ar ugniagesiai nepanaudojo per daug vandens. Atrodo šiek tiek komiška, nes tie, kurie vykdo tyrimą, turi beveik mėnesį laiko, tuo tarpu mes gelbstime nuo pražūtingos ugnies čia ir dabar, o ne skaičiuojame, kiek kubų jau išpylėme“, – apgailestauja Gintautas Samauskis.

Tarnybos valandos: teorijos ir praktikos kartojimas

Ugniagesiai, kasdien atėję į tarnybą, jeigu nėra iškvietimų, privalo laikyti vadinamuosius dieninius normatyvus, kuriuos sudaro ir teorinės paskaitos, ir treniruotės. Ugniagesio diena prasideda nuo įrangos apžiūros, ar netyčia nėra kas sugadinta prieš tai dirbusios pamainos. Tada 10 valandą prasideda paskaitos, kurių medžiaga ir temos ugniagesiams jau žinomos, bet privaloma ją nuolat kartoti ir kartoti. „Žmogaus smegenys linkusios rečiau nau-

dojamą informaciją pamiršti, todėl teorinės žinias mes sukame ratu kartodamiesi. Paskaitų temos yra labai įvairios: „Žmonių gelbėjimas“, „Ugnies gesinimas“, „Elektros įrangos gesinimas“, „Įrangos panaudojimas“ ir t. t. Po paskaitų prasideda praktiniai užsiėmimai ir normatyvų laikymas: pavyzdžiui, „Išsidėstymas gaisro gesinimo metu“ – imituojame, kad atvykome į įvykį, išsitraukiame žarnas ir pradėdame veiksmus, kurie būdingi degant pastatui arba, pavyzdžiui, atliekame žmonių, esančių gaisro židinyje, paiešką. Treniruotėms turime uždūminimo įrangą, taigi mokojoje patalpoje paleidžiame dūmus, paslepame manekėną ir turime – kaip tikro gaisro atveju – jį surasti. Jei praktinių mokymų kasdien nekartotume, realybėje būtų nelengva ir, baisiausia, galėtų kainuoti žmonių gyvybes. Kiekvienas ugniagesys gelbėtojas į tarnybą gaisrinėje ateina kas ketvirtą parą ir, kol laukia iškvietimų, nuolat kartoja teorines ir praktines žinias, gludina veiksmus, įgūdžius“, – apie tarnybos kasdienybę pasakoja Gintautas.

NUKELTA Į 38 PSL.

Dirbame komandose, todėl būtina gebėti bendrauti, koordinuoti veiksmus ir besąlygiškai pasitikėti porininku, kitais grandies kolegomis. Ugnis plinta ypač greitai, todėl ir mes skaičiuojame kiekvieną sekundę – reikia staigiai vertinti situacijas ir priimti sprendimus.

Gintautas sportuoja, mėgsta dalyvauti Savanorių žaidynėse. Čia jį dažnai palaiko ir sūnus

Ugniagesybos sportas ir pergalės čempionatuose

Spalį Tenesio valstijoje, Našvilyje (JAV), vykusiame Pasaulio stipriausiojo ugniagesio čempionate Gintautas Samauskis kartu su dar keturiais ugniagesiais, Lietuvos ugniagesių rinktinės nariais, bendroje komandinėje įskaitoje, užėmė I-ąją vietą vyrų kategorijoje. Lietuviai tapo geriausiais tarp 21 vienos šalies dalyvių. Tai jau šeštasis Pasaulio stipriausiojo ugniagesio čempionatas, kuriame dalyvavo Lietuvos ugniagesių gelbėtojų rinktinė.

Visos 7 rungtys čempionatuose yra panašios į ugniagesių darbe patiriamus iššūkius: lipimas su pilna ekipuote ir 20 kg svorio nešuliu į 4 aukštą; virvės su svoriu užtraukimas į 4 aukštą; nulipimas iš viršaus, nepraleidžiant nei vieno laiptelio; 75 kilogramų platformos mušimas su pneumatiniu kūju iki tam tikros žymos; slalomas bėgant specialia trasa; žarnos su vandeniu tempimas iki tam tikro taško ir

vandens srovės šūvis į tam tikrą tašką; 85 kilogramų svorio manekeno tempimas 30 metrų.

„Ugniagesybos sporto čempionatuose dalyvauti pradėjau perėjęs iš policijos į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą. 2016 metais Šiauliuose vyko ugniagesių sporto varžybos ir mano viršininkas pasiūlė pabandyti. Po bėgimo rungties nejaučiau „nei kojų, nei rankų“, tik kaukę nusiplėšiau, o viršininkas padėjo švarką su pirštinėmis nusiimti, nes aš nebepajėgiau net žodžio ištarti. Jaučiau tik kraujo skonį burnoje. Taigi mano pirmas laikas buvo 2:59 minutės. Ne pats geriausias, aišku. Bet varžybų organizatoriai man pasiūlė profesionaliai pradėti ruoštis kitų metų varžyboms. Taip ir prasidėjo mano profesionalus ugniagesybos sporto šakos kultivavimas. Po metų treniruotėse išlietas prakaitas davė realių rezultatų: trasą įveikiau per 2 minutes ir 30 metų amžiaus kategorijoje tapau pirmas. Tiesa, šioje amžiaus kategorijoje buvo mažoka varžovų, todėl pasisekė laimėti su dviem minučių rezultatu, – apie savo pirmuosius žingsnius šiame sporte pasakoja Gintautas, – 2021 metais su Lietuvos ugniagesių sporto komanda iškovojo Europos čempionų titulą, pagerino Europos rekordą, kurio dar niekas neįveikė. 2022 metais Lietuvos ugniagesių sporto čempionate asmeninėje kategorijoje tapau absoliučiu čempionu. Na, o šiemet su Lietuvos rinktine komandine kategorijoje tapome pirmi pasaulyje. Žiniai, galiu pasakyti, jog čempionatuose sportininkai varžosi asmeninės bei komandinės kategorijos, taip pat egzistuoja rungtys dvejetuose.“

Į varžybas JAV Gintautas vyko net 4 kartus, iš kurių įsimintiniausios buvo šiemet. Visų pirma todėl, kad prieš metus teko daryti peties operaciją – reikėjo siūti sąnario plyšimą. 2023 metus paaukojo išsigydyti traumai, o 2024 metais sausio mėnesį pradėjo ruoštis varžyboms: vienas ruošdavosi individualiai ir dar Šiauliuose per savaitę kartą ar du su kolegomis treniravosi specialioje trasoje. Treniruočių sporto bazė ten yra tikrai gera.

„Individualių treniruočių metu sportuojame salėje, bėgame sprintą. Čia turi turėti ir daug ištvermės, jėgos ir galios. Vadinamosios sprogstamosios sprinto treniruotės metu reikia padaryti tinkamą kiekį šuoliukų ir kitų staigių judesių. Taigi 2024 metais po Lietuvos čempionato patekau į Lietuvos rinktinę, tada sudalyvavome Europos ugniagesių sporto

čempionate Lenkijoje, o po to ruošėmės Pasaulio čempionatui, kuris vyko JAV. Į šį čempionatą visi atvažiuoja pajėgūs, tad ten jau reikia ne tik sėkmės, bet ir fizinio pasiruošimo. Našvilyje komandinių rungtių kategorijoje buvo sumuojami kiekvieno dalyvio asmeniniai laikai: vienas ugniagesys atlikdavo vieną rungtį ir perduodavo estafetės lazdelę kitam. Antri, pavyzdžiui, liko ukrainiečiai, nuo mūsų atsilikę 0,20 sekundės. Varžybose už Atlanto sunkiausia yra adaptuotis prie laiko skirtumo. Kai kūnas jau norėtų eiti miegoti, privalo startuoti. Šiuo atveju mūsų konkurentams ukrainiečiams buvo lengviau – jie į varžybas atvažiuojo prieš dvi savaites ir spėjo aklimatizuotis. Trasą stengiamasi padaryti tokią pat įprastą, kaip ir visur Europoje, išskyrus bokštą, į kurį tenka lipti – JAV yra

Tapę pasaulio čempionais Našvilyje, kiekvienas komandos narys buvome apdovanoti čempionų žiedais. Labai norėjau turėti tą žiedą ir, manau, kad kaip relikviją perduosiu sūnui, o jis, tikiu, perduos savo vaikui. Gal mane anūkas prisimindamas sakys: „Senelis išsikėlė sau tikslą laimėti ir jį pasiekė. Štai to įvykio įrodymas – čempiono žiedas!“

kitoks laiptų statumas ir siaurumas. Treniruotėms tokio bokšto Lietuvoje neturime, todėl čia yra sunkiausia čempionato vieta visiems, – apie šių metų Pasaulio ugniagesių sporto čempionatą pasakoja Gintautas, – tapę pasaulio čempionais Našvilyje, kiekvienas komandos narys buvome apdovanoti čempionų žiedais. Labai norėjau turėti tą žiedą ir, manau, kad kaip relikviją perduosiu sūnui, o jis, tikiu, perduos savo vaikui. Gal mane anūkas prisimindamas sakys: „Senelis išsikėlė sau tikslą laimėti ir jį pasiekė. Štai to įvykio įrodymas – čempiono žiedas!“ Rezgu naują planą: norėčiau tapti pasaulio ugniagesių sporto čempionu asmeninėje rungtyje. Suprantama, tam reikia įdėti nemažai darbo, bet kasmet mano rezultatai gerėja, tai gal ir pavyks. Ir dar vienas tikslas – Lietuvos komandoje norėjome pagerinti pasaulio rekordą. Bet pakišo koją kitokie laipteliai bokšte, jaudulys ir nuovargis dėl laiko juostų skirtumo, be to, estafetinių perdavimųose sugaišome milisekundžių.“

NUKELTA Į 40 PSL.

Lietuvių ugniagesių komanda, bendroje komandinėje įskaitoje, vyrų kategorijoje laimėjo auksą

Tradiciškai sausio 17-ąją, KASP gimtadienį pažymime darbe dėvėdami uniformą. Tai gera mūsų pajėgų iniciatyva, prie kurios prisijungia dauguma karių savanorių. Nuotraukoje esame kartu su gr. Artūru Ulmiu: abu kariais savanoriais tarnaujame toje pačioje kuopoje ir dirbame trečioje pamainoje gaisrinėje".

Vyr. eil. Gintautas Samauskis

Ugniagesys ir karys savanoris: Gintauto gyvenimo pasirinkimus lėmė noras padėti žmonėms

Kaip gaisrininko profesinės žinios padeda tarnyboje KASP

Karys savanoris Gintautas sako, kad tarnyboje Savanorių pajėgose jam padeda ugniagesio gelbėtojo fizinė ištvermė, komandinio darbo įgūdžiai, gebėjimas suvaldyti stresą, orientavimosi sudėtingoje ir nepažįstamoje aplinkoje įgūdžiai, pirmosios pagalbos teikimo žinios: „Esame apmokyti teikti pirmąją pagalbą, esant įvairių tipų sužalojimams, įskaitant šautines žaizdas, nudegimus, traumas. Taip pat žinome sužeistųjų evakuacijos į saugią vietą algoritmus, nes, pavyzdžiui, karo atveju medicininės paslaugos tampa sunkiai prieinamos.“

Gaisrininkai gali vertinti pastato stabilumą po apšaudymų ar bombų sprogimo, užtikrinti saugų įėjimą į tokį pastatą arba pripažinti jį nesaugiu.

Su savo kolegomis kuopoje Gintautas visada pasidalina aktualiomis žiniomis, pavyzdžiui, yra mazgų, kuriuos ugniagesiai riša paprasčiau, o jų funkcija yra ta pati, kaip ir karinių mazgų: pakelti daiktą, persikelti per vandens kliūtį. Kitas Gintauto kolega, taip pat ugniagesys, karius savanorius pamokė, kaip užsidėti kostiumą, apsaugantį nuo cheminių taršalų.

Kadangi ugniagesiai turi žinių, kaip vertinti aplinką, identifikuojant galimus pavojus ir numatant, kaip gali plisti gaisras ar cheminės medžiagos, tai ši informacija labai praverčia vertinant teritoriją, kurioje

kuopa, pavyzdžiui, ketina įsirengti savo pozicijas. „Tarkime, konstatuoji, kad pasirinkta teritorija yra labai degi, ir pasiūlai kitą, mažesnio gaisringumo pavojaus vietą. Taip pat, prireikus, galime pasimokyti su kuopos kariais, kaip naudoti gesinimo priemones gaisro metu, apskritai, kaip elgtis jo metu. Kai kurie ugniagesiai yra apmokyti išlaisvinti žmones iš griuvėsių, kurie neišvengiami po sprogimų karo metu. Čia jau reikia specifinių žinių, kokias sugriovimų konstrukcijas galima judinti, o kokių ne, antraip – ne tą plokštę išsklibinus, galima sugriauti visą pastatą ir tada jau niekaip neišgelbėsi ten įstrigusių žmonių. Todėl prieš pradėdant tokias operacijas, reikia patiems gerai įsitvirtinti griuvėsiuose. Lietuvoje turime virš 30 ugniagesių gelbėtojų grupę, kuri specializuojasi žmonių gelbėjime iš sugriautų pastatų“, – sako vyr. eil. Gintautas Samauskis.

Ugniagesiai nuolat bendradarbiauja su

GMP ir policija, todėl jų patirtimi verta pasinaudoti, kuomet pratybų metu KASP kariams tenka bendrauti su civilinėmis tarnybomis, pavyzdžiui, savivaldybės administracija ar vietos bendruomenėmis:

„Kaip ugniagesys, galiu savo kuopai padėti įvertinti pastatų ir pozicijų saugumą: ar jie yra stabilūs, ar nėra viduje degių medžiagų, kaip papildomai apsaugoti ir kokias priemones naudoti nuo galimo gaisro pavojaus. Taip pat žinau, ir, prireikus, dalinuosi žiniomis, kaip pozicijoms pasirinkti vietą, iš kurios būtų ir geras matomumas, ir kad ši nebūtų neįžiūrima priešui. Karo atveju, jeigu kyla pavojus, kad gali būti panaudotos cheminės ir radiologinės medžiagos, ugniagesių žinios apie apsaugos priemones ir detoksikaciją taip pat gali praversti. Kuo daugiau mūsų – specialiai apmokytų karių ir ugniagesių – būsimės pasiruošę, tuo saugesnė bus mūsų Tėvynė ir jos žmonės.“

Gr. Viliaus Džiavečkos, Ugniagesių gelbėtojų mokyklos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, Pasaulio stipriausio ugniagesio čempionato organizatorių ir asmeninio Gintauto Samauskio archyvo nuotraukos

MIGLĖ KETURKIENĖ:

„Visada sakyk **TAIP** ir daryk ką sumanei, o ne gailėkis, kad nepabandei.”

Didžiosios Kovos rinktinės 810 kuopos karė savanorė **VYR. EIL. MIGLĖ KETURKIENĖ** yra ne tik karė, bet ir policijos pareigūnė, teismo ekspertė, o tarp jaunimo gerai žinoma kaip cosplayer'ė (liet. kosplėjerė). Kostiumus šiam hobiui Miglė siuva naktimis, o savaitgaliais dalyvauja fantasmagoriškus drabužius dėvinčiųjų populiarių kino visatų herojų suvažiavimuose.

- Kas motyvuoja Miglę tarnauti KASP?
- Kaip nutiko, kad gyvenime ištare net tris priesaikas?
- Kokie iššūkiai lydėjo tarnyboje pandemijos ir krizės pasienyje metu?
- Kaip nutiko, kad Geriausio pėstininko skyriaus varžybose Miglė tapo cosplayer'e?

KASP tarnauja įdomūs ir nenuobodūs žmonės, tokia yra mūsų pajėgų specifika. Čia tarnaujant galima susipažinti su daugybe įvairaus amžiaus, skirtingų profesijų žmonių, iš kurių vieni dirba paprastus darbus, o kiti – pačius sudėtingiausius, kokius tik galima įsivaizduoti. Taigi Savanorių pajėgos tikrai pasižymi įvairove.

Šeimoje augau ne viena – esame keturi vaikai: du broliai, sesuo ir aš. Vaikystėje, pamenu, tėtis buvo gana griežtas, bet teisingas, todėl mums *įskiepijo* tam tikras vertybes, tokias kaip pagarba vienas kitam. Nors esame tarpusavyje su broliais ir seserimi išvaizda pakankamai panašūs, tačiau visų charakteriai, taip pat darbai ir veiklos labai skirtingi: sesuo režisierė, vienas brolis kuria savo verslą, kitas dirba statybų versle. Taip pat turiu nemažai pusbrolių, tad, nors augau Kaune „ant asfalto“, vasaromis išvažiuodavau pas senelius į Alytų, kur visi kartu dūkdavome – su tokia

vyriška kompanija nemažai buvo ir berniukiškų užsiėmimų. KASP pratybų metu kartais save pagaunu, kad pasijuntu kaip vaikystėje, kur žaisdavome gaudynių, šaudydavome, tik, žinoma, ne iš tikrų ginklų.

Mano seneliai buvo partizanai – senelis su broliais buvo išėjęs į Dzūkijos miškus, o močiutė buvo ryšininkė. Juodu, dar nė dvidešimties neturinčius, okupantai ištrėmė į Sibirą. Senelių tremties ir kančių joje istorija turėjo nemažai įtakos mano sprendimui ateiti tarnauti Savanorių pajėgose.

Nuo mokytojos iki rašysenos, lingvistinės ir dokumentų tyrimų ekspertės darbo

Baigusi mokyklą įstojau į tuometinį Vilniaus pedagoginį universitetą studijuoti lietuvių filologijos, vėliau į Vilniaus universiteto Taikomosios kalbotyros magistrantūros studijas. Apskritai tiek lie-

tuvių kalba, tiek literatūra man visada patiko. Panašiai kaip matematikoje, taip ir kalboje – yra taisyklės, yra išimties, jų reikia laikytis ir nėra ko čia nemokėti. Todėl savo profesinį kelią pradėjau nuo lietuvių kalbos mokytojos darbo, kur, tik atėjusi į mokyklą, iškart gavau mokyti 11-okus ir 12-okus. Tuo metu buvau labai jauna, neretai pati jaučiausi kaip vaikas, nes mano ir mokinių amžiaus skirtumas buvo visai nedidelis. Kai kurie vaikai tikėjo, kad būsiu jų draugė, bet, deja, taip nebuvo – buvau griežta.

Esu iš tų kalbininkų, kurie niekada nesprendžia apie žmogų iš jo kalbos. Juk skirtingose situacijose vartojame labai skirtingą kalbą, kartais kupiną įvairių jaustukų, buitinės kalbos elementų, net necenzūrinių žodžių."

Po mokytojos darbo pradėjau dirbti Lietuvos teismo ekspertizės centre (LTEC), kur dariau lingvistinius tyrimus ir rašysenos ekspertizes. Kadangi magistrantūros studijose studijavau taikomąją kalbotyrą (mokslas apie kalbą įvairiose srityse: apima kalbų mokymą, mokymąsi, kalbos įsisavinimą, sociolingvistiką, psicholingvistiką ir kitas disciplinas), buvo kelios paskaitos ir apie teismo lingvistiką. Labai susidomėjau šia kalbotyros mokslo šaka ir nusiunčiau savo gyvenimo aprašymą Lietuvos teismo ekspertizės centrui. Vos pradėjusi dirbti, kartu mokiausi rašysenos eksperto darbo. Lietuvoje niekur nemokoma apie rašyseną, kaip tapti rašysenos tyrėju, to galima išmokyti tik dirbant tokį darbą. Atliekant tyrimus teko papildomai studijuoti specialią literatūrą ir ruošis kvalifikaciniam egzaminui, kurį įprastai sudaro dvi dalys – teisinės žinios ir praktinė dalis. Teismo eksperto kvalifikacija galioja 5 metus, kuri kvalifikacinės komisijos sprendimu gali būti pratęsiama. Įgijusi rašysenos eksperto kvalifikaciją, vėliau pradėjau siekti lingvistinių tyrimų eksperto kvalifikacijos. Mano trečioji teismo eksperto kvalifikacija yra dokumentų tyrimo kvalifikacija. Šioje srityje tiriamieji objektai yra dokumentai, dažniausiai varuotojo pažymėjimai, asmens tapatybės kortelės, pasai, transporto priemonės registracijos dokumentai.

Šeimoje augau ne viena – esame keturi vaikai: du broliai, sesuo ir aš.

Mano senelis buvo Dzūkijos partizanas, o močiutė buvo ryšininkė.

Tirdami dokumentus, naudojames specialiomis duomenų bazėmis, kuriose yra pateikti visi tokių dokumentų reikalavimai, nurodytos specialiosios apsaugos priemonės ir panašiai. Tuo remiantis yra nustatoma, ar dokumentas yra padirbtas, ar tikras.

Dažniausiai nusikaltėliai naudojami vogtais dokumentais, todėl duomenų lapas, kuriame nurodyta asmeninė informacija – vardas, pavardė, gimimo data – yra bene pirmiausias dalykas, nuo kurio pradėdame patikrą. Net jei nusikaltėlis palieka svetimą asmeninę informaciją nepakeisdamas, tuomet žiūrime nuotrauką. Joje padaryti pokyčių jau reikalauja tam tikrų pastangų. Dėl to neretai džiaugiesi, jeigu randi įrodymų, jog dokumentas yra netikras, suklustotas, nes tokiu būdu prisidedi prie teisingumo vykdymo mūsų šalyje. Man patinka toks kruopštumo reikalaujantis darbas. Dokumentų padirbinėtojai yra pakankamai sumanūs – mes kartais darbe juokaujame, kad jie tikriausiai yra arba buvo kokie nors juvelyrų, nes tam reikia

Iš savo praktikos galiu pasakyti, jeigu dokumente pamatai nors vieną įtartiną dalyką, tai žinok, jog rasi ir daugiau padirbto dokumento požymių. Turiu pasakyti, kad dokumentų padirbinėtojai yra labai išradingi.“

turėti šiuos tokius įgūdžius, instrumentus ir panašiai. Kai kurios dokumentų apsaugos priemonės gali būti ir vizualiai nematomos, todėl darbe naudojames ne tik akimis, bet ir mikroskopais, kita specialia įranga, kuri geba atkurti išblukusių, nutrintų mechaniniu ar cheminiu būdu, ar kaip kitaip sugadintų dokumentų įrašus.

Išstartos priesaikos

Esu davusi ne tik karės priesaiką, bet ir ekspertės bei pareigūnės priesaikas. Kartais praktikoje vis dar pasitaiko, kuomet,

kai pakviečia tave į teismą kaip ekspertą, teisėjai liepia tau prisiekti dar kartą. KASP tarnauju jau daugiau nei 4 metus. Tas laikas, rodos, prabėgo kaip viena akimirka, bet iš tikrųjų buvo daug visko. Jeigu tektų save vertinti, kaip atrodžiau tik atėjusi į pajėgas ir dabar, tai pokytis tikrai labai didelis ir pozityvus. Išmokau tokių dalykų, kurie ir civiliniame gyvenime praverčia, tarkime, ta pati medicina, pirmoji pagalba – manau, kad kiekvienas pilietis turėtų tuos dalykus mokėti. Net pirmosios Bazinio kurso dienos man patiko. Aišku, ten mus pavaikė, bet man tinka ir patinka kariška rutina, taisyklės ir disciplina – juk tai buvo sukurta ne veltui, o tam, kad palengvintų būsimųjų karių gyvenimą. Pabaigus Bazinį kursą teko labai daug dalykų patirti kaip kareivis. Vien ko vertos taikos meto užduotys (TMU)! Kai atėjau į Savanorių pajėgas, būtent prieš 4 metus, viskas ir prasidėjo: pandemija, tada pasienis, tuomet didelio masto karas Ukrainoje. Džiaugiuosi gavusi to laiko padiktuotos patirties, nes ji tikrai yra neįkainojama.

„Neseniai pratęšiau tarnybos Savanorių pajėgose sutartį. Manau, jeigu aš esu reikalinga, jeigu manęs reikia mano skyriui, mano kariams, kuopininkui, kuopos vadui, tai reiškia, jog būsiu čia, kiek reikės.“

Tarnyba pandemijos metu

Pandemijos metu dirbau Skambučių centre, Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre (NVSC). Ten turėdavome telefonu apklausti sergančius koronavirusu ar šia liga jau persirgusius žmones. Kadangi į Savanorių pajėgas atėjau pasiryžusi skirti savo laiką ten, kur manęs labiausiai reikės, tai stengiausi kiek įmanoma daugiau savanoriauti NVSC. Mūsų, karių, užduotis buvo telefoninės apklausos, reikėjo išsiaiškinti žmonių susirgimo priežastis, turėtus kontaktus su kitais sergančiais asmenimis. Skambindami žmonėms prisistatydavome kaip kariai savanoriai. Kaip dabar prisimenu, buvo visko. Įsivaizduokite, kalbėsi su žmogumi, kuriam ką tik įvyko nelaimė – mirė jo šeimos narys ar artimas drau-

gas, giminaitis – ir negali tokio žmogaus tiesiog šaltai kaip robotas apklausinėti. Pasitaikydavo visokių žmonių su įvairiais jausmais, išgyvenimais, vieni iš jų būdavo sutrikę, verkiantys, kiti pikti, šaukiantys. Kai supranti, kad žmogui tuo metu yra labai sunku, tiesiog leidi jam išsikalbėti, nes juk buvo akivaizdu, kad jam skauda. Jis ne tik, kad ką tik patyrė netektį, bet yra streso būsenos, dažniausiai izoliuotas nuo kitų. Negalėjau tiesiog ignoruoti ir nepaisyti svetimo skausmo, nutraukti jo kalbėjimą ir sakyti, jog grįžkime prie kito anketos klausimo... Aš supratau, kad vis dėlto reikia išklausti tuos žmones. O buvo ir piktų žmonių, kurie iš pradžių reaguodavo labai audringai, netgi buvo rėkiančių iš pykčio ir „ant trijų raidžių“ siunčiančių... Pamenu, apkaltindavo mus

visais nebūtais dalykais, pavyzdžiui tuo, kad per tokius kaip mes jam viskas yra blogai, gyventi neįmanoma, dėl visokių ribojimų negalima laisvai vaikščioti, kad apskritai tik gaišiname jo brangų laiką. Na, nepradedi su tuo žmogumi konfliktuoti – tiesiog ramiai išklausi jo, kol jis pabaigia savo nevilties šauksmą, ir tada pajunti, kad žmogus ima ir pats susipranta, jog mūsų skambinančiųjų tikslas nėra blogas, kad tiesiog prisidedame prie koronaviruso pandemijos suvaldymo ir tiek.

Dabar, kai kalbu apie pandemijos laikotarpį, tai atrodo, kad visą amžinybę laiko praleidome prie telefonų. Iš pradžių dar skaičiavau tuos skambučius, po to galiausiai pamečiau skaičių. Be to, ilgainiui keitėsi ir patys algoritmai, pagal kuriuos mes turėjome apklausti žmones, keitėsi ir pačios anketos, prie kurių tobulinimo prisidėjo ir patys mūsų kariai.

NVSC skambučių centre pandemijos metu budėdavo kariai iš kelių rinktinių. Manau, kad Savanorių pajėgų kariai šiai užduočiai buvo pasirinkti ne veltui, nes, kaip ir minėjau anksčiau, KASP tarnauja labai įvairūs žmonės, turintys skirtingos civilinio gyvenimo patirties, ir todėl yra labai tinkami šioms užduotims – mes buvome tie kariai, kurie sugebėjome vykdyti šią užduotį pakankamai sklandžiai. Buvo toks vienas nepatogumas – kadangi tuo metu reikėjo dėvėti respiratorių, kartais būdavo tiesiog sunku susikalbėti su žmonėmis telefonu. Negatyvas, kurį gaudavome iš prislėgtų žmonių, kažkaip išnykdavo po pamainos, nes tarpusavyje išsikalbėdavome, pasitardavome, o vėliau pas mus kelis sykius buvo atėjęs ir kariuomenės psichologas. Apskritai man šią užduotį ištverti padėjo ta mintis, kad nieko nėra amžino ir kažkada ateis pabaiga ir pačiai pandemijai.

NUKELTA | 46 PSL.

Tarnyba nelegalių migrantų krizės metu

Pasibaigė pandemija, prasidėjo pasienis: išplėskė Baltarusijos režimo inicijuota nelegalių migrantų krizė pasienyje. Kurį laiką nebuvo aišku, kaip ir kas turi būti daroma šiuo konkrečiu atveju. Aš vėlgi supratau, kad čia yra mano, kaip karės savanorės, pareiga ir prie sienos budėti rašiausi nuo pirmųjų įvykių dienų. Iš pradžių buvo pakankamai baisu, nes visai nežinojome, su kuo teks susiduri. Bet nepraejo daug laiko, kai važiuodami prie sienos į budėjimus, jau žinojome ir savo pareigas, ir užduotis, atsirado rutina, suteikusi saugumo jausmą. Pamainos keitė pamainas ir aš sau kartočiau tą pačią mintį: jeigu viskas turi pradžią, tai turės ir pabaigą.

Yra tekę patirti situacijų, kai akis į akį susidūrėme ne tik su nelegaliai sieną kirsti norėjusiais užsieniečiais, bet ir juos prie mūsų sienos atvedusiais baltarusių kariais. Tuo metu prie sienos mes, kariai, visą laiką dirbdavome kartu su pasieniečiais porose: pasienietis ir karys – patruliuodavome mums priskirtoje sienos atkarpoje. Kartą taip išėjo, kad gavome pranešimą, jog pastebėti žmonės ant kontrolinės pėdsakų juostos (KPJ) ir reikia neįleisti šių nelegaliai sieną bandančių kirsti asmenų į Lietuvą. Reagavome greitai ir atvykę į vietą turėjome pažeidėjus stebėti, neleisti judėti link Lietuvos. Gavome pastiprinimą (atvyko keletas šauktinių iš kitų mūsų kariuomenės padalinių) ir taip stovėjome. Sunkiausia buvo psichologiškai, nes fiziškai ten nieko ir nevyko, tiesiog visi stovėjome: mes, nelegalūs migrantai viduryje tarp dviejų valstybių (poetiškai tariant „niekieno žemėje“) ir iš Baltarusijos pusės

jų kariai. Tuo metu man buvo neramu būtent dėl baltarusių karių, nes jie buvo ginkluoti. Tačiau atidžiau išsižiūrėjusi pamaciau, kad jie neturi prijungtų dėtuvų ir lengviau atsikvėpia. Skirtingai nuo baltarusių, mes turėjome prijungtas dėtuves su koviniais šoviniais, todėl tai suteikė pasitikėjimo savo jėgomis.

Labai ryškiai prisimenu tą dieną, kai mūsų užkardos pasieniečių vadas atėjo ir pasakė, kad priimtas sprendimas, jog galime nelegalius migrantus apgręžti ir neprivalome jų įsileisti į Lietuvą. Tada visi lengviau atsikvėpėme, tarsi koks didžiulis akmuo būtų nukritęs nuo pečių. Iki tol su migrantais buvo daug reikalų: sulaukę kirtusius sieną, juos veždavome į užkardą, kuri dažnai buvo perpildyta. Pačių migrantų pasitaikydavo visokių. Tačiau, manau, mes puikiai susitvarkėme ir su šia užduotimi.

Kodėl tęsiu tarnybą mūsų pajėgose?

Neseniai pratęsiu tarnybos Savanorių pajėgose sutartį. Manau, jeigu aš esu reikalinga, jeigu manęs reikia mano skyriui, mano kariams, kuopininkui, kuopos vadi, tai reiškia, jog būsiu čia, kiek reikės.

Aš stengiuosi, kad netapčiau našta kitiems kariams. Aišku, suprantu, kad aš neturiu tokių fizinių savybių, pajėgumų, būdingų vyrams, bet manau, esu naudinga kitose situacijose. Šiuo metu skyriuje einu šaulio inžinieriaus pareigas. Man patinka rankdarbiai, meistravimas, konstravimas, todėl ir visi laidai, laideliai, krapštymasis su jais man patinka. O sprogdinti tai – fantastika, labai smagu. Taip, aišku, inžinerija yra ne tik sprogdinimai – yra daug kitų dalykų, kurie nėra galbūt tokie malonūs ir įdomūs, bet reikia ir darai.

Šių metų Geriausio pėstininko skyriaus varžybose kariam, skubant į tariamą pasalą, paskui juos ėjo moteris, visa susivėlus, kruvina, sudraskytais drabužiais ir visu balsu rėkė, verkė, dejavo. Ta moteris buvau aš, ir tai labai siejosi su mano pomėgiu kurti kostiumus ir į įsikūnyti į tam tikrą personažą (*cosplay* – liet. *kosplė’jus*).“

Šios užduoties organizavimas buvo patikėtas mūsų kuopai, o idėja priklauso mūsų kuopininkui. Kariam, einant į pasalą, reikėjo juos išmušti iš vėžių, galbūt šiek tiek net suerzinti ar tiesiog atitraukti juos nuo minties, kad vienintelė priekyje laukianti užduotis yra pasala. Svarbu buvo, kad kariai reaguotų į trikdžius pakeliui į užduotį ir nesuprastų, kada įvyks pasala. Mano „spektaklis“ pavyko: vieni kariai supyko, kiti susierzino, tretie atvirkščiai – bandė kažkaip man padėti. Žodžiu, kaip ir buvo planuota, pasimetimas buvo išprovokuotas. Buvo įdomu žiūrėti, stebėti, kaip iš vėžių išmušti kariai reaguoja. Žinant, kad kare tikrai nebus taip, kad ramiai eisi mišku ar mieste gatvėmis, kol sutiksi priešą. Kare yra visko: ir civilių, ir triukšmo, ir šauksmų, ir verksmo, ir pasimetusių, sužeistų asmenų ar žuvusiųjų. Šiuo atveju buvo norėta kuo labiau priartinti situaciją prie realybės: pakeliui taip pat buvo išmėtyti manekenai, kurie buvo su tam tikrais sužeidimais. Mes maneke-nus nugrimavome, apiejome krauju, ištepėme purvu ir taip miške atsirado „žuvę“ kariai. Daugeliui ši užduotis pasirodė labai įdomi, taip pat kartu ir labai reikalinga, nes tokiu būdu buvo galima bent minimaliai karius priartinti prie tikrovės, realybės.

COSPLAY – popkultūros reiškinys, pradėjęs plisti iš Japonijos XX a. pabaigoje, kai žmonės persirengia ir dėvi mėgstamų herojų kostiumus iš filmų, videožaidimų, komiksų, fantastinės literatūros, japonų manga ir anime žanrų kūrinių.

Instagram: micle_micle_micle

Cosplay – reiškinys, atsiradęs Japonijoje, o visa *Cosplay* (angl. „costume play“) kultūra Lietuvoje gyvuoja jau seniai ir atėjo pas mus su visiems gerai žinomais renginiais *Comic Con*, *GameOn* ir kitais. Man visą laiką patiko rankdarbiai, siuvinimas, kūryba, grimas, šukuosenos, o ir pats persirengimas bei įsikūnijimas į kokį nors personažą yra labai smagus užsiėmimas. Laikausi principo, jog visuomet sakyk TAIP ir daryk ką sumanei, o ne gailėkis, kad nepabandei.

Cosplay bendruomenėje nuolat vyksta veiksmas: arba ruošiamie kostiumus, arba dalyvaujame įvairiuose konkursuose. Kai kurie žmonės labai rimtai į tai žiūri ir ilgai tam ruošiasi – gamindami kostiumą, dirba ištisus metus. Renginiuose *cosplayer’ius* vertina komisijos nariai, o geriausiai pasirodžiusieji apdovanojami įvairiais prizais. Prisipažinsiu, jog šis mano pomėgis yra gana brangus: kuo geresnio rezultato nori, tuo daugiau laiko bei lėšų turi skirti.

Lietuvoje *cosplayer’iai* dažniausiai kos-tiumus siuva patys, be to, yra taisyklė, jog

norint dalyvauti konkurse, privaloma, kad drabužis būtų kurtas paties dalyvio. Tačiau visada iškyla klausimas, kiek kostiume turi būti paties kūrėjo indėlio (pavyzdžiui, akivaizdu, jog medžiagos pats neausi, neverpsi ir panašiai), o kiek galima naudotis jau pagamintais daiktais savo idėjai įgyvendinti. Tai iš esmės yra ir teisėjų prerogatyva, nes jie sprendžia šiuos dalykus ir vertina. Teisėjų vertinimą lemia dvi dalys: kostiumo bei personažo pristatymas ir dažniausiai iki 1 minutės trukmės pasirodymas scenoje. Didžioji mano kostiumų dalis yra perkurta iš senesnių kostiumų arba tiesiog persiūti iš paprastų drabužių, taip pat naudoju namuose turimas parankines priemones.

Tarp *cosplayer’ių* yra labai įvairaus amžiaus žmonių – yra ir labai jaunų, yra ir kur kas vyresnių žmonių, kurie geba surasti jiems tinkančius personažus ir į juos kuo puikiau įsikūnyti.

Vienintelis dalykas, ko man trūksta šiam pomėgiui, tai laikas. Kostiumus galiu siūti ir naktimis, tačiau, jei konkursai vyksta savaitgaliais, o tuo pat metu yra KASP pratybos, tenka rinktis pareigą.

Pabaigai – linkėjimas kariam savanoriams

„Norėčiau pasakyti, kad KASP laukia visų. Jeigu žmogui kilo mintis, kad galbūt norėtų į kariuomenę, tai tarnybą tikrai galima pradėti nuo Savanorių pajėgų. Nuolat kartoju, kad KASP reikia visokių žmonių: kuo įvairesni žmonės ateis į mūsų pajėgas, tuo stipresni būsim. Kartais net nenu-tuokiame, kad iš tikrųjų mes esame labai naudingi Tėvynei ir kad tikrai galime prisidėti prie mūsų šalies kuriamos geresnės ateities.“

Mano pomėgis kurti kostiumus ir įsikūnyti į tam tikrą personažą (*cosplay* - liet. kosplė'jus). Smagu, kad atsirado galimybė suderinti savo pomėgį ir tarnybą."

Miglė Keturkienė

9 17720291843005

